

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

3/2007

Siirtolaisuus – Migration 3/2007

34. vuosikerta / 34th year
ISSN 0355-3779

Julkaisija / Publisher

Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet
The Institute of Migration
Linnankatu 61, 20100 Turku, Finland
Puh. / tel. (0)2-2840 440
Fax (0)2-2333 460
email: taisai@utu.fi
<http://www.migrationinstitute.fi>

Pohjanmaan aluekeskus
Österbottens regioncenter
Regional Centre of Ostrobothnia
Keikulinkuja 1, 61100 Peräseinäjoki, Finland
Puh. / tel. (0)44-2592447
Fax (0)6-4181 279
email: siirtolaisuusinstituutti@netikka.fi

Päätoimittaja / Editor-in-Chief

Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri / Editorial Assistant

Taimi Sainio

Toimittajat / Editors

Krister Björklund, Elli Heikkilä

Toimituskunta / Editorial Board

Siirtolaisuusinstituutin hallitus
Administrative Board of the Institute of
Migration

Taitto / Layout

Kirsi Sainio

Tilaushinta 2007 / Subscriptions 2007

4 numeroa / nummer / issues
15 €/vuosi/år/year
OP 571113-1117

VAMMALAN KIRJAPAINO OY

Sisältö • Contents

Raija Taramaa
**How did stereotyped Finnish drunks,
Reds, knife wielders become clean
Finns who paid their debts?**

Krister Björklund
**Mantšuriaan jätetyt Japanin
sotalapset**

Paolo Di Toro Mammarella
**Moved to midnight sun - Italians in
Turku**

Elli Heikkilä
Tutkimusjohtajan palsta

FinnFest 2007, Ashtabula

Markku Mattila
Aluepäällikön palsta

FinnForum VIII, Eskilstuna

Värmlannin retki

Siirtolaisuusmuseon kuulumisia

Kirjat • Böcker

Kansi: Ashtabulan (Ohio) FinnFestin ohjelmaan kuului perisuomalainen eukonkantokilpailu.
Cover: A Finnish traditional wife carrying contest was part of the Ashtabula (Ohio) FinnFest program.

Kuva/Photo: Jouni Korkiasaari.

How did stereotyped Finnish drunks, Reds, knife wielders become clean Finns who paid their debts?

Raija Taramaa

The article examines indices of Finnishness in the production of second- and third-generation Finnish-American authors. My aim is to analyse some historical events from fictional points of view as they are depicted in the central works of chosen authors: namely, Lauri Anderson's Heikki Heikkinen And Other Stories of Upper Peninsula Finns; Mary Caraker's Growing Up Soggy and Elina, Mistress of Laukko; Joseph Damrell's Gift; Lynn Laitala's Down from Basswood; and Paula Robbins's Below Rollstone Hill.

Here, it is important to recognize the subjective aspects indicated in all historical writing in these texts. I will analyse the different iconospheres¹ (a certain historical period of time) within the texts, studying the historical events which have affected the authors' auto-images (images of the group a person belongs to) and also investigate how these events mirror the hetero-images (images

Raija Taramaa, PhD, English Philology, University of Oulu. Article is based on Dr. Taramaa's dissertation (2007) of the name: Stubborn and Silent Finns With 'Sisu' in Finnish-American Literature, An Imagological Study of Finnishness in the Literary Production of Finnish-American Authors. <http://herkules.oulu.fi/isbn9789514283734/>

of outside groups) of the surrounding society. Through those images people modify their self- and auto-images, their identities. Consequently, I will present the aspects that I believe most clearly characterize the Finnishness of the authors but which concurrently have affected their personal acculturation or assimilation into 'ordinary' American life.

The theoretical basis of my work is one of the most important disciplines within the field of Comparative Literature – where the function of critical scrutiny is to examine cultural identity, and various cultural models – imagological literary research. For the purposes of the present thesis, the theoretical basis of this research has been taken as the cognitive theory of cultural meaning in Comparative Literature, with its imagological approach.

Background

Contemplating the different elements of life, and their importance to a nation, Renan (1990: 19) concludes that race, language, material interest, religious affinities, geography, and military necessity are not adequate for creating a nation. What, then, are the defining characteristics? According to Renan, "a nation is a soul, a spir-

itual principle". Two things represent this soul. One is the legacy of memories of the shared past, and the other is present-day approval of the common values, and motivation to maintain them (ibid.: 19). The situation of those Finnish immigrants who came to the United States during the great waves of immigration was almost the opposite. They had left their precious homeland, Finland, a nation to which they belonged. For this reason, the only things they had to fight for, or sometimes go against as members of a new nation, were language, material interests, religious affinities, and geography (as a place of their own). They also had to take a stand on racial as well as military issues in the new country. These immigrant Finns had lost their 'soul' as a nation, but they still had their shared past which, unfortunately, did not help them in American society. Along with that past they naturally had their future, but it was not necessarily shared with other Finns as a group any more. These Finns were individuals in a strange society surrounded by immigrants from other countries. Hence, they were unable to found a new nation. They had to recreate their identity. They constructed tight societal communities wherein they could share their past and plan a better

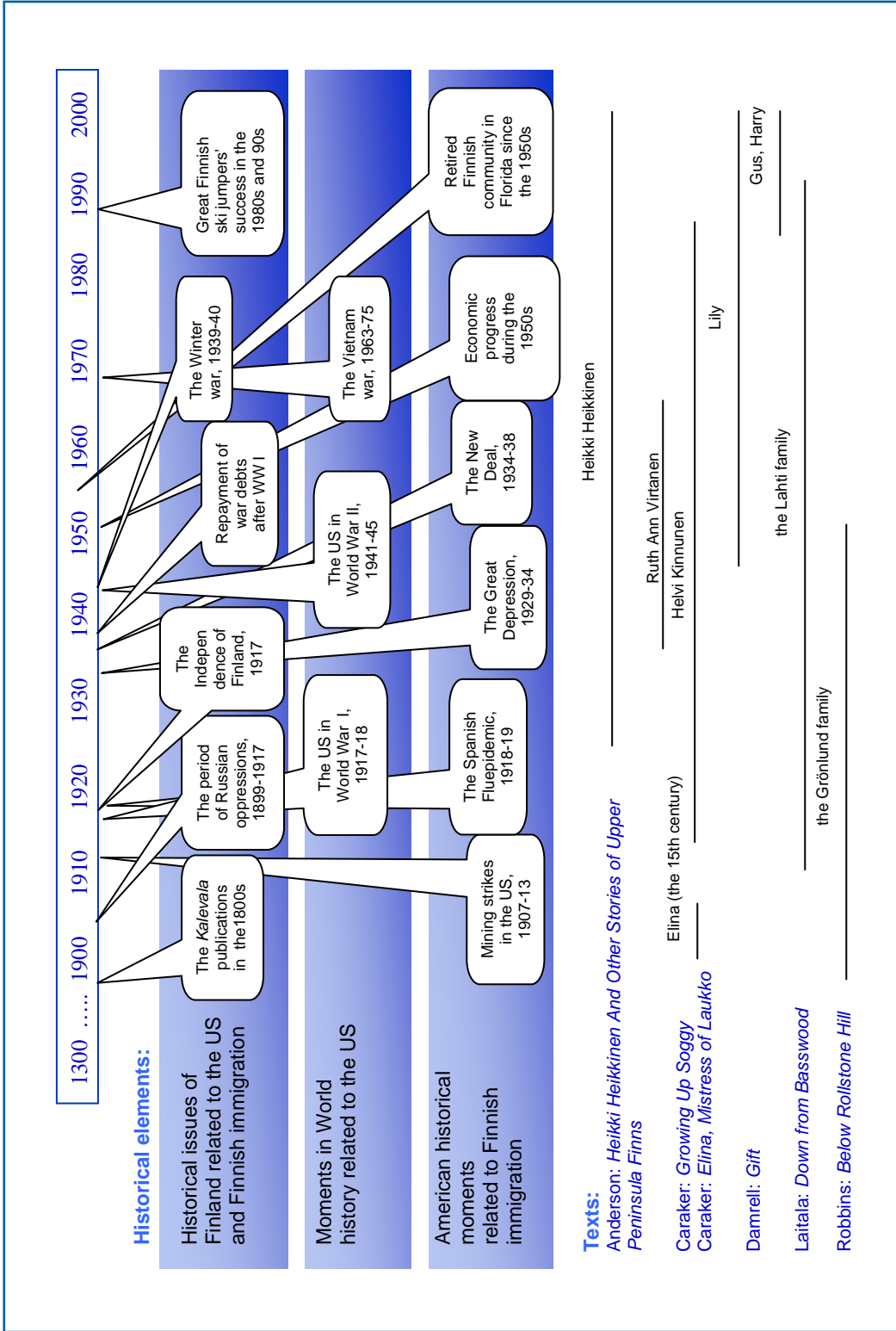

Figure 1. Main historical events related to the texts

future together. The historical past of Finland has gained well-deserved descriptions in the chosen texts. Equally, those incidents in American history which directly concerned Finnish immigrants have been described as subjective visions of the authors and with fictional outline. Figure 1 represents the chronological order of the main historical events figured in the texts. The three different levels in Figure 1 represent historical periods related to the narratives. The first level depicts historical events in Finland, indicating both Finnish immigrants and the United States. The second level reveals the major wars described in the texts, and the third level describes those historical events in the United States that can be connected to Finnish immigrants' everyday life as the authors have sensed and illustrated them. As a summary, Figure 1 indicates the main events drawn a parallel to the eras into which the authors have located their texts, and the actors. The stories revolve around two thousand years of Finnish history. If the ancient time of Finnish history is considered as a separate category, there still is about a hundred years' period of Finnish immigration history surveyed by the chosen authors. Caraker describes, as seen, her historical iconospheres in *Elina, Mistress of Laukko* through the lives of three protagonists. One of them, Elina, lives in fifteenth-century Finland. Helvi Kinnunen fights her battles in a Finnish-American community in Oregon, in the middle of the twentieth century, and Lily, her granddaughter, struggles in modern America. According to Caraker (e-mail letter, 31.1.2005),

Lily's story ends in the 1990s or a bit earlier. In her autobiographical novel, *Growing Up Soggy*, Caraker portrays their family life in Astoria, Oregon during the Great Depression and the Second World War until 1957 when she got married; the last episode (her mother's funeral) takes place in 1988. In her fictionalised history, *Below Rollstone Hill*, Robbins (as she asserts in an e-mail letter, 23.1.2005) describes the story of her mother's family in the town of Fitchburg, Massachusetts, during the world wars, the periods of Russian oppression in the Grand Duchy of Finland, and the Great Depression in the U.S. ending around the year 1948. In Anderson's Heikki Heikkinen stories, the reader is able to survey characters together with their development from the early years of the twentieth century up to the 1990s. Laitala's short stories in the collection *Down from Basswood* date back to twentieth-century Minnesota, beginning from about 1913 and ending in the 1980s. Damrell has placed his story about Gus in his novel *Gift* in the era of the 1980s and early 90s (e-mail letter, 28.1.2005).

Some of the historical elements of the chosen texts

World Wars along with periods of Russian oppression caused difficulties for Finns in Finland and America. In particular, the second period of oppression beginning in 1908 caused fear for many Finns, and some of them fled to America. According to Kero (1996: 50-51), many young Finnish men escaped the unpleasant risk of being conscripted by the Russian army for

military service. Yet, as Kero emphasizes (ibid.: 51), military service was not the only reason to leave Finland. The prevailing atmosphere and Russian law restricted freedom and made the everyday life difficult for Finns. In her novel, Robbins (2000: 2-3) clarifies the reasons that father Grönlund had in making the decision to leave Finland:

My father was dissatisfied with the conditions at the large cotton mill [...]. Some of his friends had gotten into trouble with the government because of their complaints, and one outspoken man had even sent to Siberia. [...] The idea that there was freedom of speech in America was very appealing to my father. He believed that in the New World there might be an opportunity to create a workers' democracy. His hope, along with the desire to improve the lot of his growing family, tipped the scales in favor of immigrating to America.

His decision was wrong, and he noticed it right away. He begged his wife to go back to Finland, but she did not agree. While reading the whole story, one has to agree with father Grönlund that it was a mistake for them to come to America and to stay there. He did not find a job, reducing his self-esteem; gradually he became an alcoholic. Portraying her grandparents' life in Fitchburg, Robbins opens her cultural memory, giving the reader distressing memories of her mother's family where various images describe the anxiety of her grandfather. If the reader considers the threefold assimilation theory by Gans (2004: 33-34), he or she will be ready to affirm that father Grönlund did not even have a decent opportunity to take the first step in the

form of economic assimilation (let alone cultural assimilation) because he did not have the requisite English language skills. If one considers Berry's (1990: 220) psychological acculturation strategy, one finds that father Grönlund was trapped between his two possible groups. Eventually, he was in conflict with his family, other Finns, as well as Americans (even the police); he retreated and gave up all the social and behavioural interactions with people, being a victim of the process of marginalization.

In 1917, the United States entered World War I, causing difficult times for Finnish immigrants with respect to taking sides. There was a great deal of discussion about the draft also in the Grönlund family. The following debate was held over the dinner table at the Grönlund boarding house:

"Why should you go and fight for the capitalists? It's a European war; they should just fight it out themselves. People in America don't need to be involved," said Mother, who feared losing Antti, now eighteen, to the draft. Some of the boarders agreed, but others voiced different opinions. "This is our country now, and as long as the United States is in the war, it's our responsibility to serve." (Robbins, 2000: 57)

The wars were difficult events for immigrants. Their auto-image (Firchow, 1990: 135-136) of themselves as Finns, Finnish Americans, or Americans altered considerably depending on how they felt their identity, what was their relation to homeland, what was their residential area in the United States, or what was their social position in the community. In Rob-

bins's story the Grönlund family had escaped the authoritarian policies of the czar's government, so they were not sympathetic towards American involvement in a European war. Their ethnic identity was tottering between Finnishness and Americanness. The cultural assimilation of the first-generation immigrants was not easy, as perceived in the case of the Grönlunds. Their cultural relations to Finland were fading away, but the assimilation to American society was not yet happening; they were vacillating in their allegiances and trying to make up their minds. However, Antti Grönlund, the second-generation immigrant, lacked all kinds of associations to Finland, but he still went to war. For most of the Finnish immigrant descendants the acceptance of native-born Americans was immensely important. The slow social assimilation of Finns demanded a commitment that gradually completed the assimilation process of those immigrants who personally supported it. Yet, there were those immigrant Finns who resisted hasty assimilation as well as going to war in Europe. Robbins describes the feelings during that time: "Most socialists were opposed to the draft, and in several towns there were anti-draft rallies, including ones among Finnish miners in Butte, Montana, and the Mesabi Range of northern Minnesota" (Robbins, 2000: 56-57). Thus, there were attitudes against and for the war among Finnish-American immigrants. According to Kero (1997: 219), there were thousands of Finns who participated in World War I. Some of those who did not register for the draft were impris-

oned; others succeeded in escaping to Canada. In the Grönlund family Antti registered because he felt it to be his duty. Robbins (2000: 66) observes: "The war was becoming more and more intrusive in our lives. There were posters of 'Uncle Sam Wants You!' plastered all over the city. Antti had finished his basic training and was sent to France in April, 1918."

Admittedly there may have been some members of the labor movement and the IWW in the war, but most were 'church Finns', temperance men, and Republicans. They tried in every way to suppress the conflicts caused by language and nationality and accept their adopted country whole-heartedly. (Paavolainen, 1976: 246)

These passages indicate the difficult situations that Finnish immigrants got into and the fact that they had to take sides in the new country. They came to America for a better life, work, and freedom. Apart from the fact that they were surrounded by their own problems, they had to face the problems concerning the whole of American society. They were not ready to take sides in societal matters. In her iconospheres of Finnish immigrants, Robbins outlines pictures of life under Russian authority as well as life in the independent United States. She picks up images from both of them, building an image field (Johnson, 2005: 8) full of oppressive configurations. Life in Fitchburg was not easier than life in Finland for her mother's family; it was just different. In 1939, the Winter War began between the Soviet Union and Finland. That was the time in which Finnish Americans were called upon most ur-

gently to provide help for Finnish people. Many Finnish Americans worried about their relatives in Finland and tried to assist as much as they could (Joutsamo, 1971: 79-113). As Robbins (2000: 124) puts it: "We spent every minute of our spare time working to raise money and send help to Finland." In spite of the horrors of the wars and depression, life went on in those remote areas of the United States where Finnish immigrants arranged their family life after the times of disorder. According to Høglund (1960: 138-139), by 1920 Finnish Americans sensed the end of an era, for example, in their associative life, and "they came to a milestone in their history as immigrants by continuing to stay in America". Furthermore, World War I diminished immigration from Finland, while legislative restrictions also made it more difficult for immigrants to enter America. Additionally, as Ross (1977: 138-139) emphasizes, the appearance of the independent nation of Finland during World War I changed the attitude towards Finland among immigrants and Americans. It confirmed the national pride of Finnish immigrants, giving them a new start as people who had identity. They were no more immigrants from the Russian Grand Duchy or Mongolians, and thus the "term Finnish Americans acquired a new significance in American society" (ibid.: 139). As a consequence, at the end of the 1920s, Finland's Ministry for Foreign Affairs began propagandistic radio programmes to make Finland better known all around the world (Lähteenkorva and Pekkarinen, 2004: 124-125). For instance, on the first of June, 1930, a major

American broadcasting company, CBS, aired a programme about Finland and Finnish culture in which the Finnish Minister to the United States delivered a speech about the origin of Finnish people which was aimed at bringing to an end all the insinuations about Finnish people's background as Mongolians. On the other hand, the impressive determination with which the Finnish authorities wanted to improve Finland's bad reputation led to the final decision to repay its war debts to the United States. Thus, Finland's reputation as a reliable debtor was established in 1933, when Finland paid the loan it had gained from the United States in 1919 (ibid.: 370-371):

*In American newspapers Finland was portrayed as a small country that gives the shirt off its back, while its richer neighbours leave their debts unpaid. Even today, many American school children recall Finland as 'the country that pays its debts', since the fact is pointed out in at least a few textbooks. Instead of the small news and caricatures used so far to describe Finland, 1935 saw a turnaround, with more extensive and somewhat more truthful articles being written on the country.*²

The sympathetic feelings described above have been spread to people through newspapers, radio speeches, as well as flattering statements uttered by important public people to show support and respect to Finnish people (Lähteenkorva and Pekkarinen, 2004: 370). Partly as a result of these positive articles, Finns gained an extra reputation for fairness and honesty. Finland's repayment of the debt became a moral symbol which

gained a wide awareness among Americans (Paasivirta, 1962: 85). According to Berry (1987: 305-306), this symbol was particularly influential because it

stood in contrast to the failure of the European democracies to live up to American expectations. Finland became a symbol of those qualities which Americans considered essential to the achievement of an informal international community in which industrialized nations could compete and prosper in the marketplace rather than fight imperial wars.

In fact, most respondents in Palo Stoller's (1996: 159) research emphasized Finland's ability to pay its war debts to the United States, its ability to maintain independence, as well as fighting the heroic battle in the Winter War. In other words, the stereotypical positive hetero-images had maintained the positive auto-images of these respondents when they could be proud of their ancestral past.

In my research, the authors' self-images have gained a positive emphasis due to the fact that Finland paid its war debts, as was especially stressed by Anderson and Caraker. Perhaps a less important trait of Finnishness, but something that is still well remembered and honoured was the bravery of Finnish males in the Winter War. Finnish men were considered heroic, fearless men with 'sisu' who fought against a gigantic enemy, Russia. These two arguments are good examples of Janus-faced imagemes, stereotypical oppositions, in which stereotyped Finnish "drunks, Reds, knife wielders", as Laitala phrases it, are given another stereotyped description as

"clean Finns who paid their debts" (Laitala, e-mail letter, 14.4.2004). Aina Lahti in Laitala's account looks back on her life. Describing the Mesabi strike, she compares it with the Winter War, skilfully reconstructing the iconospheres of these historical events:

"Emily ... I'll tell you what happened to your grandfather. They saw that the Finnish women knew that their men were doomed when they went off to fight the Russians. The women knew, but the men still went." "But Finland maintains its independence today because all those men were willing to die." "Yes. And that's how it was with the strike as well." "You mean you knew it was doomed? Weren't you a socialist, too?" "I knew we couldn't win the strike." "But if people hadn't been willing to strike over and over again for an eight-hour day and better conditions, they never would have gotten reform." [...] "It's easier to find two sides in history than in life." (Laitala, 2001: 178-179)

Looking back after so many years makes it easy for Aina Lahti to recreate her iconospheres and also to analyse these huge historical events more objectively, one event being far away from her immigrant life in America and the other, just too near, creating an anxiety in her everyday life. In fact, images of the Winter War were strongly romanticized in the United State. The amazing traits of Finnish soldiers gained similar descriptions as in the admiration of repayment of the debts in the 1930s. The only difference was that Finnish virtues, such as sense of duty and justness, were set into war environments (Paasivirta, 1962: 112).

The Second World War and the Great Depression also caused trouble, for instance, in the Virtanen family. A similar poster to that which Robbins was talking about, 'Uncle Sam wants you', was discussed by Alan and her sisters when they were emptying their mother's house after the funeral. As it happened, the reactions of the two mothers were alike, as Caraker's description reveals:

Mama especially hated that one, she was so afraid for you. Remember Pearl Harbor day, how she cried? I couldn't understand it. To me you were a gawky fourteen-year-old boy, but she already saw you going off to war. (Caraker, 1995: 58)

The worries of mothers over their sons were only natural. In addition, diverse doubts occupied the fathers in the families. Damrell depicts Harry's thoughts about his grandfather in the grip of the Great Depression:

I was no better than my grandfather, whose old country ways, far from being lost in his attempt to internalize the demands of his adopted country, made him stand apart all the more. [...] To him the misery of the Great Depression was a simple test, easily passed. The eventual failure of dairy farming in the area – due in part to climate but mostly to the rise of corporate farming, which like corporate everything else, tended to upset the myth of individualism [...]. In my grandpa's tunnel vision, nothing should have stood in the way of worldly success for the righteous. (Damrell, 1992: 46-47)

Both Robbins and Damrell describe the unfortunate fates of men in the societal pressure of Ameri-

can society. The common schema, 'achieving anything', proved to be just an illusion for August Grönlund as well as for Harry's grandfather. Their self-images as respectable Finnish workers who were willing to make their living in any conditions had collapsed. They lost their self-respect, accusing themselves instead of analysing, or understanding the changes in American society. They had a strong cultural schema which they were not willing to alter. Their stubborn Finnishness prevented it. Thus, their assimilation into American society never really began, not even on the behavioural level. They did not accept the American way of life, and, as a result, they did not have a sense of belonging, or of acceptance. They were left alone in their anxiety, feeling themselves to be on the margin.

Not all Finnish farmers up in the North liked the new laws enacted by the American government. Caraker (1995: 86-87) describes one vivid conversation between Alan and his father about comments by Alan's teacher Miss Perry. Alan, knowing his opinions about president F. D. Roosevelt and the New Deal, provokes his father thus:

"She says that Roosevelt is the greatest man of our time. That the New Deal pulled us out of the depression, that it got people working again, and that it even helped the farmers." "Baloney!" Daddy gave a disgusted grunt. "You'll have to admit it raised farm prices," Alan insisted. [...] Daddy raised his voice. "Subsidies! Paying farmers not to raise crops! Is that any way to run a country? And where do you think all the money that man's spent came from? Spending – it's

all he knows. He'll leave the country bankrupt, wait and see." [...] "You've got to admit we're better off than we were ten years ago." "That's the war," Daddy said. "It's got nothing to do with Roosevelt."

Consequently, different opinions were permitted, and, therefore, Finns in different areas working in different places applauded president Roosevelt more or less for the New Deal laws. Through Damrell's and Caraker's description the situation for Finnish farmers is revealed as a loss of independent farming. In Damrell's novel, the truth about Finnish immigrants lies in grandfather's thoughts:

To the old man, making something of yourself was the measure of the man. [...] In his view, he should have made it and should have gotten rich or, if not, then at least comfortable. (Damrell, 1992: 46)

I think that the above lines construe the images which most Finnish immigrants had of the 'free country' of the United States. Many of the first-generation Finnish male immigrants were disappointed with their lives in America. Apart from the men, several Finnish women standing by their husbands suffered as well, but men were supposed to bear the main responsibility for family's income in those days. Life was too hard, with all the rigours of their work exceeding their tolerance. According to Keltikangas-Järvinen (1996: 222), 'culture' teaches what feelings people may have, and thus, role models taught by society guide both men's and women's ways of acting. As Strauss and Quinn (1997: 211-216) emphasize different schemas among Ameri-

cans concerning their attitudes to their work, and the risk of losing it, there must also have been a cultural schema in the minds of those Finns who came to the United States. In most cases it was probably the 'achieving anything you want' schema, as the above citations imply. Unluckily, the American system depressed some Finns who fought for an independent life. Something like this happened to Harry's grandfather, paralysing him once and for all. The optimistic schema altered to the very pessimistic one of not being able to fight the system. However, what was left was the 'feeling responsible for others' schema. That is the schema that a large number of immigrants have internalised and followed since their arrival.

Caraker's way of building an iconosphere (Johnson, 2005: 4) across several lived historical periods is comprehensible and explicit. She carves small pieces of history, building her image world by combining historical events together with her own life as a young girl (Ruth Ann) in an immigrant family from Finland:

It was 1939. Roosevelt was in his second term and I was in the fifth grade; Hitler was stealing Poland and I had stolen my mother's letter. The depression was still being felt in rural Oregon, but to me it was nothing like the depression I had sunk into over my guilt. (Caraker, 1995: 7)

Another extract from a later period of their family life connected to iconospheres of the surrounding society:

I sat with Winnie, as I usually did, on the ride up and down the family roads. It was the fall of

1946, and we were both in our last year of high school. The war was over, Truman was president, and though our chicken farm prospered and Daddy had lots of outside work, he continued to predict that the Democrats would ruin the country. Alan had joined the navy, and he was safely ensconced at the Great Lakes. Mama, relieved of that worry, channelled her energies into her garden, the church and the Ladies'Aid, and vicariously into Shirley's and my activities. (Caraker, 1995: 94)

Caraker skilfully winds up the intimate landscape of household with a relationship to the world outside, even in Europe. The fears for the Second World War were present, the depression on American soil was felt, but the primary concern was her daily problems in their household. The normal practices at home made the world crises seem remote but also easier to comprehend. The everyday routines, the cultural schemas at home, were not disturbed, and then their family members could live their lives on the basis of mutual feelings, values, hopes, and fears. Nothing from outside her cultural landscape distressed her self-image as a Finnish-American girl. However, Caraker drops a hint about her father's cultural models in her writing. This stubborn Finnish man is not willing to change either his auto-image or his cultural model although things have grown to be considerably better for him and his family. He still feels very bitter about what has happened when there is no-one but the President and the Democratic Party to blame. His cultural assimilation did not totally succeed. On the other hand, Caraker's moth-

er was happy for her children, her aim was to acculturate her children into American society, but her own cultural model was securely associated with activities within the church and the safe cultural landscape of their homestead. She was not aware of her own identity. Her self-image was somewhat between the Finnish and the American. She had not discarded her strongly inherited schema, but she falsely felt herself to be American through her children.

After the Second World War, economic advancement became faster, whereupon immigrant descendants created permanent roots by maintaining property, raising families, and exercising citizenships. After the Second World War, life also became steadier with the economic growth. Consequently, the second- and third-generation Finnish Americans graduated from colleges and universities along with immigrants as well as other Americans, facing the opportunity of getting better jobs. Gradually, these Finnish Americans could change their auto-images of themselves and experience a feeling of belonging in society. Their cultural models were about to change; acculturation had begun. Caraker's memories may remind one of the enthusiasm with which some immigrants longed for assimilation:

Something shameful about our heritage; about being so close to the Old Country. We were not Finnish Americans then – the term was unknown – and though we lived in a Finnish community and so experienced no overt discrimination, we felt somehow inferior to real Americans with easy-to-pronounce names like Smith, Brown,

Jones, Taylor. Real Americans had roots in European countries that were fighting on the right side in the war. They spoke English without an accent and went to a Protestant church that wasn't Lutheran. (Caraker, 1995: 49)

In these lines one is able to sense the threefold assimilation of these Finnish immigrants. Economic assimilation had occurred in the early years of their farm business. They were not rich but they, managed. Cultural assimilation was inevitable through school and society's demands that they act as Americans, but the church had a strong hold on those Finns who belonged to it. In most cases, social assimilation had not fully taken place in the 1940s and 1950s. Finnish names, accents, and the Finnish background (the wrong side in the war) could sometimes reveal an inferiority when they were compared with 'real Americans'.³

As Gans (2004: 34) points out, social assimilation was the slowest process in the immigrants' incorporation into the society. They had to be accepted into mainstream groups, churches, and political associations, but most importantly they had to be accepted by native-born Americans.

Conclusions

Thus, historical periods or iconospheres in the chosen texts were seen to reflect the auto-images of Finnish immigrant descendants as well as the hetero-images of the surrounding groups. Historical events described as image worlds in the narratives proved to increase both positive and negative images of Finnish people which have en-

duced in the cultural memory of the authors. Consequently, old images about Finns gained the character of simplifications, developing into imagemes which may represent oppositional pairs of any stereotypical characteristic. In the course of time, these stereotypes lost their original meanings, becoming part of a person's symbolic ethnicity. According to my research, some of the stereotypical characteristics of Finns affected the self-esteem of the actants in the narratives, especially the positive hetero-images expressed by the neighbouring groups which made it easier for them to maintain their positive auto-images in complicated life situations. On the other hand, the acculturation and/or assimilation of second- and third-generation immigrant descendants has approached the point where their Finnishness as stereotypes or clichés is an effortless way of characterizing some basic specifics about their ethnic identity.

Literary Texts:

- Anderson, L. Heikki Heikkinen And Other Stories of Upper Peninsula Finns, North Star Press of St. Cloud, St. Cloud, MN, 1995.
- Caraker, M. Growing Up Soggy – A Novel, Sampo Publishing, New Brighton, MN, 1995.
- Caraker, M. Elina, Mistress of Laukko – A Novel, North Star Press of St. Cloud, St. Cloud, MN, 1997.
- Damrell, J. 1992. Gift – A Novel of the Upper Peninsula, North Star Press of St. Cloud, St. Cloud, MN.
- Laitala, L.M. Down from Basswood, Aspasia Books, Beaver-

ton, ON, Canada, 2001.

Robbins Ivanska, P. *Below Rollstone Hill – Growing up in the Finnish Quarter of Fitchburg, Massachusetts*, North Star Press of St. Cloud, St. Cloud, MN, 2000.

Sources:

Berry, J.W. *Psychology of Acculturation*. In: Berman, J.J. (ed.), *Nebraska Symposium on Motivation*, Nebraska University Press, Lincoln, NE, pp. 201-234, 1990.

Firchow, P. *The Nature and Uses of Imagology*. In: Valdés M.J. (ed.), *Towards a Theory of Comparative Literature*, Peter Lang, New York, pp. 135-142, 1990.

Gans, H.J. *The American Kaleidoscope, Then and Now*. In: Jacoby, T. (ed), *Reinventing the Melting Pot: The New Immigrants and What It Means to Be American*, Basic Books, Cambridge, MA, pp. 33-46, 2004.

Hoglund, A.W. *Finnish Immigrants in America 1880-1920*. The University of Wisconsin Press, Madison, WI, 1960.

Johnson, A.W. *Cultural Imagology: An Introduction and Reader*. University of Oulu, Finland, 2005.

Johnson, A.W. *Notes Towards a New Imagology*. *European English Messenger*, Vol. 14, No. 1, pp 50-58, 2005.

Joutsamo, T. *Amerikansuomalaiset ja Suomen talvisota – Tutkimus amerikansuomalaisten suhtautumisesta talvisotaan sekä pyrkimyksistään avustaa Suomea*. Pro gradu, Historian laitos, Turun yliopisto, Finland, 1971.

Keltikangas-Järvinen, L. *Suomala-*

lainen kansanluonne. In: Laaksonen P. and Mettomäki, L. (eds.), *Olkaamme siis suomalaisia, Kalevalaseuran vuosikirja 75-76, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki, Finland*, pp. 216-225, 1996.

Kero, R. *Suureen Länteen – Siirtolaisuus Suomesta Yhdysvaltoihin ja Kanadaan*. Suomalaisen siirtolaisuuden historia 1. Siirtolaisinstituutti, Turku, Finland, 1996.

Kero, R. *Suomalaisina Pohjois-Amerikassa – Siirtolaiselämää Yhdysvalloissa ja Kanadassa*, Suomalaisen siirtolaisuuden historia 2. Siirtolaisinstituutti, Turku, Finland, 1997.

Leerssen, J. *Rhetoric of National Character: a Programmatic Survey*. *Poetics Today*, Vol. 21, No. 2, pp. 267-292, 2000.

Lähteenkorva, P. and Pekkarinen, J. *Ikuisen Poudan Maa – viralinen Suomi-Kuva 1918-1945*. WS Bookwell Oy, Helsinki, Finland, 2004.

Paasivirta, J. *Suomen kuva Yhdysvalloissa*. WSOY, Porvoo/ Helsinki, Finland, 1962.

Paavolainen, J. *First-Generation Finnish-Americans Serve the United States*. In: Niitemaa, V., Saukkonen J., Aaltio, T., and Koivukangas, O. (eds.), *Old Friends-Strong Ties*, Proceedings of the American Bicentennial Celebration Seminar, Institute for Migration, Turku, Finland, pp. 235-259, 1976.

Palo Stoller, E. *Sauna, Sisu, and Sibelius: Ethnic Identity among Finnish Americans*. *The Sociological Quarterly*, Vol. 37, No. 1, pp. 145-175, 1996.

Renan, E. *What is a Nation?* In: Bhabha, H.K. (ed.), *Nation and*

Narration, Routledge, London, UK, pp. 8-22, 1990.

Ross, C. *The Finn Factor in American Labor, Culture and Society*. Parta Printer, New York Mills, MN, 1977.

Strauss C. and Quinn N. *A Cognitive Theory of Cultural Meaning*. Cambridge University Press, Cambridge, UK, 1997.

Notes:

- 1 A certain historical period of time, an 'iconosphere', is composed of the physical traces that have endured the pressures of change in the societies that have produced them. Johnson (2005:52) adapts the concept of the iconosphere from the unpublished work of the Polish art critic, Jan Bialostocki (1921-1988).
- 2 Dr. Sinikka Salo gave an opening presentation "The Country That Paid Its Debts" in the exhibition at the Fulbright Center in Helsinki, Finland on 31st August 2005.
- 3 From 25th June 1941 to 19th September 1944, Finland fought in concert with Nazi Germany against the Soviet Union which in turn was allied with Great Britain and the United States. However, Finland wasn't in the war with the United States. Although the conflict was a part of the Second World War, the Finns called this war the Continuation War making clear its relationship to the Winter War (Jutikkala and Pirinen, 1979: 247-249).

Mantšuriaan jätetyt Japanin sotalapset

Krister Björklund

Toisen maailmansodan päättyessä liittoutuneet hajoittivat Japanin imperiumin ja yli kuusi miljoonaa japanilaista sotilasta ja siviiliä kotiutettiin merten takaa. Kaikkia ei kuitenkaan pystytty kotiuttamaan, vaan sekä sotavankeja että naisia ja lapsia jäi sille tielleen Kiinaan, Kaakkois-Aasiaan, Neuvostoliittoon ja Sahaliniin. Eniten lapsia jäi Mantšuriaan, ja heidän kohtalonsa oli unohduksissa 1970-luvulle saakka. Artikkelissa kuvataan historiallista taustaa sekä näiden vuosien varrella Japaniin palanneiden sotalasten nykyelämää.

Mantšuria on alue Koillis-Kiinassa, jossa Japanin, Kiinan ja Neuvostoliiton rajat kohtasivat ennen toista maailmansotaa. Tänäpäin alue on osa Kiinaa ja käsittää provinsit Heilongjiang, Jilin ja Liaoning ja siihen viitataan nimellä Dongbei, koillinen. Nimi Mantšuria on poistunut käytöstä, koska sen katsotaan olleen vieraiden valtioiden, erityisesti Japanin, poliittinen konstruktio (Sneath 2003).

Japani valloitti Mantšurian ja veti sen rajat perustamalla Mantšukuon keisarikunnan 1932. Maan hallinto oli nimellinen, todellinen valta oli japanilaisilla,

Krister Björklund on Siirtolaisuus-instituutin tutkija. Hän oli vieraillevana professorina Osakassa, Natural Museum of Ethnology 1.10.2006-30.6.2007.

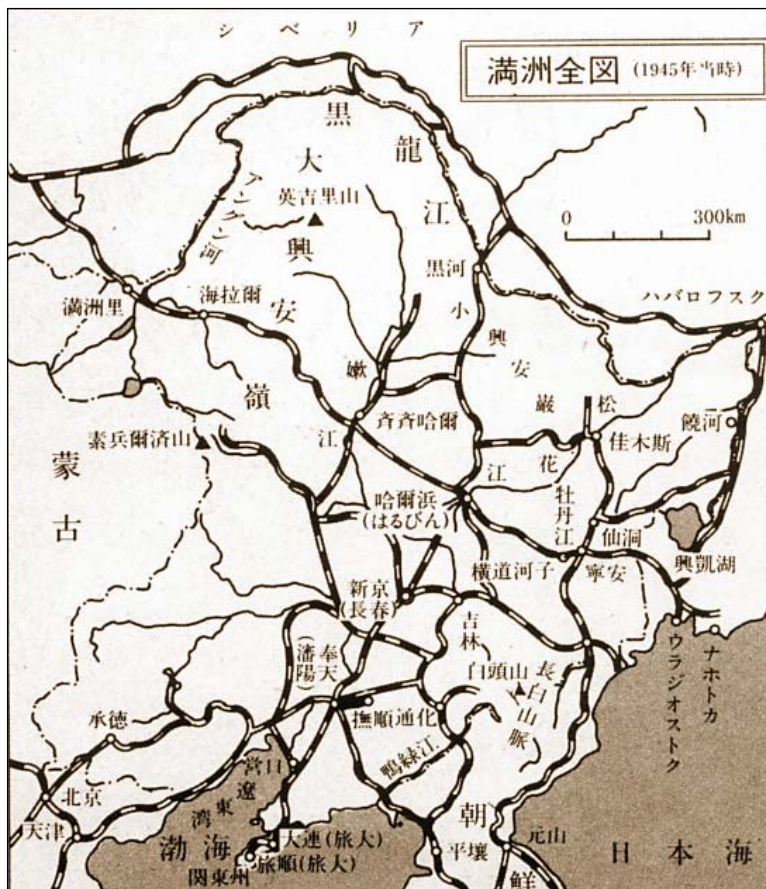
ja sen turvana oli Japanin Kwantungin armeija. Mantšukuon väestö oli vuonna 1930-luvulla yli 30 miljoonaa, joista suurin osa oli kiinalaisia ja mantšuralaista alkupe räisväestöä. Korealaisia oli toiseksi eniten, 1930-luvun alussa noin miljoona. Korea oli ollut Japanin hallinnassa vuodesta 1910, ja lujttaakseen otetaan Mantšuriasta Japani edisti korealaista uudisasutusta siellä. Siirtokuntien ajateltiin toimivan Japanin imperiumin laajentajina, mutta invaasion köyhdyttämät korealaiset viljelijät eivät olleet Japanin uskollisia alamaisia. Japanille uskolliset korealaisiirtokunnat keskittyivät Etelä-Mantšurian rautatien ympärille, missä japanilainen valta oli vahvimmillaan (Tamanoi 2000, Janhunen 1996, Lee 1932).

Uuden valtion perustamisvuonna Japani teki viiden vuoden suunnitelman lähettää ko keilumielessä pieniä siirtokuntia Mantšuriaan. Japanilaisten määrä siellä oli vuonna 1929 jo 240 000, mutta suurin osa heistä oli sotilaita ja Mantšurian rautatien palveluksessa olevia sekä heidän perheitään. Maata viljeleviä siirtolaisia oli tähän aikaan alle tuhat. Uusilla siirtokunnilla oli myös sotilallinen tehtävä, ne olivat aseistettuja ryhmiä Japanin armeijan suojeluksessa. Tarkoitus oli, että nämä siirtolaiset raivaisivat uutta maa-

ta viljeltäväksi ja ostaisivat tarpeen tullen maata paikallisväestöltä. Hedelmällisin maa oli kuitenkin jo viljelyksessä, joten japanilaiset siirtolaiset ottivat usein maata väkisin kiinalaisilta viljelijöiltä, sen sijaan että olisivat raivanneet uutta. He olivat enemmän miehitäjiä kuin uudisasukkaita (McDowell 2003, Suleski 1981, Tamanoi 2000).

Vuonna 1936 Japanin hallitus laati näiden kokemusten pohjalta uuden ohjelman, jonka puitteissa miljoonan perheen piti muuttaa Mantšuriaan. Maaseudulla levitettiin Mantšuriasta kertovia tietoita. Maatalous oli kriisissä ja pelättiin levottomuuksia maaseudulla. Siirtolaisoimistoja perustettiin kyliin määrittelemään ”liikaväestön” osuutta ja levittämään propagandaa. Sodan loppumiseen mennessä Mantšuriaan oli valtiollisen kolonisaatio-ohjelman puitteissa muuttanut melkein 322 000 japanilaista siirtolaista (Young 1999: 328, 375-377).

Siirtolaiset sijoitettiin strategisesti lähelle Neuvostoliiton rajaa, missä kiinalainen vastarinta oli nujerretty ja entiset viljelijät ajettu pois. Seuraten aiempaa mallia Japani toivoi heiltä aseellista turvaa imperiumin pohjoisrajalla, mutta hyökkäyksiä japanilaisia miehitäjiä kohtaan ei saatu loppumaan (McDowell 2003, Suleski 1981).

Manchukuon kartta vuodelta 1945. Lähde: Manchukoku no saigo. Senki kurassikusu. Shinjinbutsu 2003.

Siirtolaisväestöä verottivat myös pakkokutsunnat armeijaan 1930-luvun loppua kohti. Sota-ajan teollisuus imi kaiken työvoiman Japanin maaseudulta, ja huoli liikaväestöstä muuttui työvoimatarpeeksi. Siksi kaikki asekuuntoiset miehet Mantšuriassa värvättiin armeijaan, ja jäljelle jäivät maata viljelemään naiset, lapset ja vanhukset sekä Nuorisoprikaati, joka koostui 16–19 vuoden ikäisistä vapaaehtoisista (McDowell 2003, Tamanoi 2006, Young 1999: 390–397).

Kun Neuvostoliiton armeija vyöryi Mantšurian rajan yli kesällä 1945, japanilaisten määrä siellä oli noin 2,15 miljoonaa. Sotilaat ja

heidän perheensä vetäytyivät ensin jättäen siirtolaiset oman onnensa nojaan. Miehet, jotka joutuivat neuvostoarmeijan käsiin, lähetettiin vankeina Siperiaan, kun taas naiset, vanhukset ja lapset pakenivat etelään sotilaiden ja kiinalaisten takaa-ajamina. Kaaoksessa ja sekasorrossa monet lapset joutuivat eroon perheistään - osa jätettiin uskottujen naapureiden huostaan, osa menetti vanhempansa, osa ryöstettiin kiinalaisperheisiin. Vain kuusi pakolaisryhmää ehti viimeiseen evakuointilaiivaan syyskuussa 1945. Suurin osa jälkehen jääneistä joutui odottamaan seuraavaan vuoteen, jolloin kotiut-

taminen tapahtui amerikkalaisten miehittäjien valvonnassa. Pakolaisleireillä olon aikana useat lapset luovutettiin kiinalaisten huostaan, ja monet naiset ottivat kiinalaisen puolison paetakseen leirioiloja (Inomata 2006). Heitä ei evakuoitu Japaniin.

Kiinan sisällissota keskeytti evakuoinnit 1948–1953, ja sen jälkeen Kiinan ja Japanin Punainen Risti hoiti kotiuttamiset vuoteen 1958 saakka, jolloin Kiina katkaisi suhteet Japaniin. Vuosien 1946 ja 1958 välillä noin 1,3 miljoonaa japanilaista palasi kotiin Mantšuriasta. 223 000 uudisasukkaasta vain noin 140 000 palasi Japaniin. Yli kolmasosa oli menehtynyt Mantšuriassa sairauksiin, nälkään, taisteluissa tai oman käden kautta. Arviolta yli 10 000 japanilaista naista ja lasta jäi Kiinaan (Inomata 2006, Ward 2006, Young 1999: 407–411).

Vuonna 1959 lainmuutoksen myötä Japanissa julistettiin Kiinaan jätetyt kuolleiksi ja heidän nimensä pyyhittiin perherekistereistä. Yksittäisiä siirtolaisia palasi kuitenkin senkin jälkeen Japaniin. Vuoteen 1972 mennessä, jolloin Kiina ja Japani solmivat uudelleen diplomaattisuhteet, 732 ihmistä oli omin neuvoin palannut Japaniin. Palaamisen esteenä oli sääntö, jonka mukaan kaikki yli 13 vuoden ikäiset, jotka olivat jääneet Kiinaan, olivat tehneet sen omasta valinnastaan, eikä Japanin valtio maksanut heidän kotiuttamiskustannuksiaan, vaan ne jäivät suvun vastuulle. Nuorempien ei ollut mahdollista palata, koska heidän nimensä oli pyyhitty rekistereistä, eikä suuri osa edes tiennyt japanilaista nimeään. Japani unohetti heidät kokonaan.

Diplomaattisuhteiden solmiminen 1972 ei tuonut suurta muutosta Kiinaan jätettyjen tilanteeseen. Paluumuuttajan piti todistaa henkilöllisyytensä, joten sodanaikaisilla lapsilla ei ollut suuria mahdollisuuksia palata. Heillä ei ollut tietoa suvustaan. (Ward 2006). Samana vuonna perustettu Kiina-Japani ystävyysseura ryhtyi tuomaan Kiinaan jätettyjä yleiseen tietoisuuteen lehdistön kautta. 1974 Japanin suurin sanomalehti Asahi Shimbun ja useat paikallislehdet ryhtyivät julkaisemaan heidän nimiään ja kuviaan auttaakseen sukua identifioimaan heidät. Tämän seurauksena Japanin terveysministeriö ryhtyi tutkimaan tapauksia (Tamanoi 2003, Ioria 2006). Ystävyysseura teki aloitteen parlamentille, joka vuonna 1981 päätti tukea paluumuuttajia, ja 47 hengen ryhmä kutsuttiin Japaniin etsimään perhettään. Paluumuuttajalla piti olla sukulainen takaajana, ja monella ei ollut muuta mahdollisuutta kuin asettua asumaan sukulaisensa luokse. Vasta 1989 heille myönnettiin pysyvä oleskelulupa ja annettiin mahdollisuus itse löytää takaaja, jonka ei tarvinnut olla sukulainen (Ward 1996).

Vuodesta 1993 tuli käännekohta, kun kahdentoista naisen ryhmä saapui Japaniin ilman virallista lupaa, ja sitä seurannut julkisuus painosti terveysministeriötä kotiuttamaan kaikki halukkaat paluumuuttajat valtion kustannuksella ilman takausvaatimusta. Tätä vahvistava laki tuli voimaan seuraavana vuonna. Termiä *zanryukoji* käytetään

Kiinaan hylätyistä japanilaisista lapsista ja *zanryufujin* sinne jääneistä, naimisiin menneistä naisista.

Kun paluumuuttajien määrä vuoden 1981 jälkeen nopeasti nousi, perustettiin valtiorahoitteinen tukijärjestö (*Chugoku zanryukoji engokikin*) vuonna 1983, sa-

Siirtolaiselämää Mantsuriassa. Lähde: Manchukoku no saigo. Senki kurassikusu. Shinjinbutsu 2003.

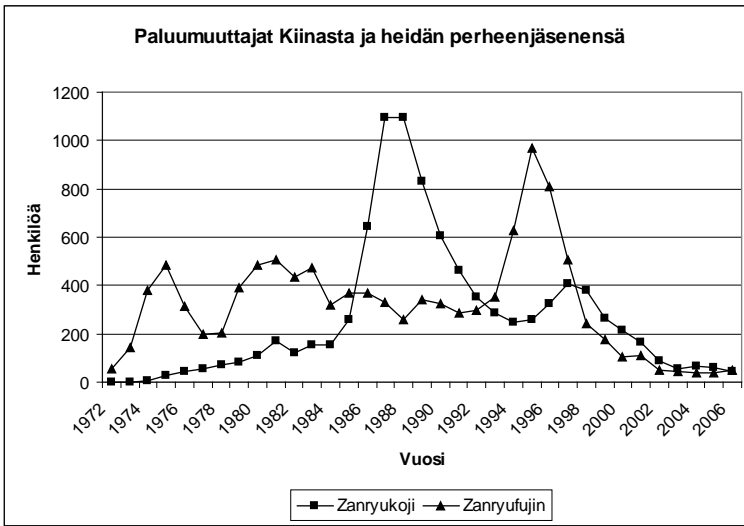
moin kahdeksan kotouttamiskeskusta (*Chugoku kikokusha teichaku sokushin senta*) perustettiin eri puolille Japania. Niissä opetetaan Japanin kieltä, kulttuuria ja yhteiskuntaoppia kahdeksan kuukauden ajan. Sen jälkeen heidät asutetaan eri puolille Japania, jossa tukena on paikallisia keskuksia itsenäiseen elämään auttamiseksi (*Chugoku kikokusha jiritsukenshu senta*), enimmillään lukumäärältään kaksikymmentä vuon-

na 1995. Näissä jatketaan japanin kielen ja kulttuurin opetusta sekä annetaan opastusta työelämään ja opiskeluun. Koska paluumuuttajien lukumäärä on laskenut voimakkaasti, kotouttamiskeskuksia on enää kaksi, Tokorozawassa Tokion lähellä ja Osakassa (se on määrän sulkea vuonna 2008). Paikalliskeskusten määrä on vähenenyt yhdeksään (Sien-center 2007, Osaka Chugoku kikokusha center 2007).

Viereisessä kuviossa on esitetty paluumuuttajien lukumäärän kehitys. Sota-aikaisten lasten lukumäärä nousi voimakkaasti vuosina 1987-1988 ja aikuisten 1995-1996. Kehitys heijastaa pitkälle lainsäädännöllisiä muutoksia. Vuosien 1972 ja 2007 välisenä aikana Kiinasta palanneita on yhteensä 6 339, joista 2509 *zanryukoji*- ja 3830 *zanryufujin*-muuttajaa. Perheenjäsenet mukaan lukien muuttajien määrä nousee noin sataan tuhanteen. Suurin osa perheenjäsenistä ei näy tilastoissa, koska Japanin valtio vastaa vain paluumuuttajan, hänen puolison sa ja yhden lapsen sekä tämän

perheen muuttokustannuksista. On arvioitu, että jokainen paluumuuttaja tuo keskimäärin yli kymmenen perheenjäsentä mukanaan (Komai 2001:62, Minami 2007, Ward 2006).

Väärinkäytöksiäkin on esiintynyt. Japanilainen media on kiinnittänyt paljon huomiota tekaistujen dokumenttien ja väärän henkilöllisyyden avulla maahan saapuvien kiinalaisiin, joilla ei ole japanilaisia sukujuuria. Tämä on jossain mää-

Paluumuuttajat Kiinasta ja heidän perheenjäsenensä (Osaka Chugoku kikokusha center 2007)

rin huonontanut yleistä kuvaa paluumuuttajista. Integraatio-ongelmatkin ovat olleet runsaasti esillä julkisuudessa, kuten lasten koulunkäyntivaikkeudet ja rikollisuus. Seurauksena maahanmuuttovalvontaa on tiukennettu.

Paluumuuttajat (pl. perheenjäsenet) ovat keski-ikältään nyt noin 68-vuotiaita, ja useimmat ovat muuttaneet Kiinan maaseudulta. Sopeutumisprosessi Japanissa ei ole ollut heille helppo. Heidän oli vaikea työllistyä maahanmuuton jälkeen, ja suuri osa on joutunut elämään yhteiskunnan avustusten varassa. Sosiaalisten suhteiden puute ja yksinäisyys ovat tavallisia vanhemmalla sukupolvella, varsinkin jos he ovat tulleet Japaniin ilman perhettä. Vuoden 1989 lakimuutoksen jälkeen paluumuuttajat eivät ole asettuneet sukulaistensa luokse asumaan, pikemminkin he ovat hakeutuneet suuriin kaupunkeihin, mistä heidän lastensa on ollut helpompi löytää työtä. Toisen sukupolven on ollut helpompi päästä työ-

elämään, mutta kielitaidon puute on rajoittanut useimmat sinikaulusammatteihin teollisuudessa ja palvelusektorilla (Kiyoshima 2007).

Ensimmäisen sukupolven paluumuuttajilla on yleensä nuoruusmuistoja Japanista, ja heidän identiteettinsä on japanilainen. Vaikka kaikki haastattelemani vanhemmat henkilöt määrittelivät itsensä japanilaisiksi, he kokivat itsensä silti ulkopuolisiksi Japanissa. Heidän kielitaitonsa vaihteli. Vaikka kaikki puhuivat japania, kielenkäyttö oli välillä hapa-roivaa, ja kaksi informanteistani joutui turvautumaan kiinankielen tulkkiin, koska he eivät mielestään pystyneet vastaamaan kysymyksiini täydentävästi japanin kielellä. Japanilainen on yleisesti käytetyn määritelmän mukaan se, joka on syntynyt Japanissa ja jonka molemmat vanhemmat ovat japanilaisia, jonka äidinkieli on japani ja joka asuu Japanissa (White, cit. Masterson and Funada-Clas-sen 2004: 240). Paluumuuttajat

eivät sovi tähän muottiin, ja siksi heidän on vaikea tulla hyväksytyksi japanilaisina, vaikka heillä olisikin lapsuusmuistoja Japanista ja säilynyt kielitaito.

Nuorempi sukupolvi on erilaisessa tilanteessa. Paluumuuttajien vapaaehtoinen avustaja toi ilmi, että mitä nuorempi maahanmuuttaja on, sitä helpompi hänen on sopeutua yhteiskuntaan kielitaidon puutteesta huolimatta (Yamamoto 2007). Heidän on helppoa löytää työtä teollisuudesta ja palvelualoilta, joissa ei vaadita hyvää japanin kielen taitoa. Monet heistä ovat Kiinassa olleet valkokaulusammateissa ja kokevat oleskelunsa Japanissa tilapäisenä. Usein he suunnittelevat muuttavansa Kiinaan ansaittuaan tarpeeksi rahaa. Vuosien asuminen Japanissa ja lasten koulunkäynti johtavat kuitenkin helposti käytännössä asettumiseen. Pieni osa heistä on ryhtynyt yrittäjiksi, etenkin hyödyntäen kielitaitoaan ja kiinalaista kansalaisuuttaan maiden välisessä kaupassa.

Paluumuuttajien kolmannella sukupolvella on usein ollut kouluvaikkeuksia Japanissa. Siirtyminen kiinalaisesta koulusta japanilaiseen on usein vaikeaa paitsi kielen ja opetuksen tason suhteen, myös sosiaalisesti. Koulukiusaaminen on yleinen ongelma, ja kaikki nämä tekijät ovat monen kohdalla johtaneet koulunkäynnin keskeyttämiseen. Opetusviranomaiset ovat tiedostaneet tämän ongelman, ja vuodesta 1986 paluumuuttajaperheiden lapsille on lukioon erityispääsykokeet 21 valtiollisessa koulussa eri puolilla Japania. Silti heidän on vaikea päästä korkeampaan koulutukseen. Valtiollisten yliopistojen pääsykokeet ovat vai-

keita, ja yksityisiin yliopistoihin heidän vanhemmillaan ei ole varaa. Koska perheiden molemmat vanhemmat tekevät pitkiä ja raskaita työpäiviä, heidän on vaikea tukea lastensa opiskelua. Moni joutuu tyytymään ammatilliseen oppilaitokseen, vaikka toiveet ovat korkeammalla (Hirosaki 2006).

Viitaten valtion laiminlyönteihin kotiuttamisessa sodan jälkeen ja riittämättömiin tukitoimiin Japanissa 2200 paluumuuttajaa ovat nostaneet syytteen Japanin valtiota vastaan kuudessatoista tuomioistuimessa ympäri maata. Ainoastaan Koben tuomioistuimen päätös joulukuussa 2006 oli heille myönteinen. Se tuomitsi valtion maksamaan melkein 470 miljoonaa jeniä 61:lle kantajalle. Muut tuomioistuinten päätökset ovat tähän mennessä olleet kielteisiä. Perusteluina on yleensä mainittu sota-ajan poikkeustilanne ja se, että tämä ryhmä ei ollut ainoa, joka kärsi vääryyttä sodan jälkeen.

Tammikuussa 2007 Tokion oikeuden kielteisen päätöksen jälkeen pääministeri Shinzo Abe määräsi Japanin terveysministeriön selvittämään, miten Kiinasta palanneiden japanilaisten asemaa voisi kohentaa (Japan Times 1.2.2007). Kesäkuussa maan hallitseva Liberaalidemokraattinen puolue julkisti parlamentille esitettäväksi ohjelman, jonka mukaan tammikuusta 2008 alkaen kaikille ensimmäisen polven paluumuuttajille taataan toimeentulo. Kantajat lupasivat tämän toteutuessa luopua kymmenestä vielä vireillä

olevasta oikeusprosessista (Japan Times 22.6.2007).

Vaikka julkisesti näkyvin ongelma tämän ohjelman mukaan saatetaan päätökseen, jäljelle jää vielä paluumuuttajien integroiminen yhteiskuntaan. *Zanryu fujin/koji*-muuttajat voivat elää turvattua vanhuutta, mutta nuorempien sukupolvien sopeutuminen on avoin kysymys. Heidän tilanteensa on kuitenkin osa suurempaa kokonaisuutta. Japanissa on heidän lisäksi yli 350 000 Brasiliasta palan-

yllätti viranomaiset. Japani on ikääntyvä yhteiskunta ja tarvitsee maahanmuuttajia. Työvoimavaajetta ei haluttu paikata sallimalla työvoiman yleistä maahanmuuttoa, vaan suosittiin siirtolaisten jälkeläisiä olettaen, että he sopeutuisivat maahan helposti verenperintönsä takia. Oletamus osoittautui vääräksi, sillä heidän sopeutumisessaan on ollut samanlaisia ongelmia kuin muidenkin maahanmuuttajien.

Nykyisten maahanmuuttajien aseman parantaminen ja integraa-

Mantsuriasta palanneet ovat jo iäkkäitä. Kokoontumiset ja koulutus helpottavat uuden elämän alkua Japanissa. Kuva: Krister Björklund.

neita japanilaisten siirtolaisten jälkeläisiä, joiden tilanne on melko lailla samanlainen. He toimivat pääasiassa teollisuusyhteyksinä, asuvat japanilaisesta yhteiskunnasta enemmän tai vähemmän eristyksissä ja osaavat huonosti japania, jos ollenkaan. Heille annettiin 1980-luvulla oikeus tulla Japaniin töihin, ja maahanmuuton määrä

tiotoimenpiteet antavat eväät tulevaisuuden maahanmuuttopolitiikan hahmottamiseen. Perinteisesti Japanissa maahanmuutto- ja integraatiokysymykset on käsitelty erillisinä kokonaisuuksina (Kondo 2002), mutta nyt on uudelleenarvioinnin aika. Japanilasta sukujuurta olevat maahanmuuttajat ovat osa suurempaa kokonaisuutta, ja heidän tilanteensa on riippuvainen suurista po-

liittisistä päätöksistä ja niitä seuraavista kotouttamistoimista enemmän kuin ad-hoc ratkaisuihin. Kiinasta palanneet sotalapset muodostavat kuitenkin erikoistapauksen, joiden vuosikymmeniä kestänyttä ahdinkoa nyt ollaan saattamassa päätökseen.

Haluan kiittää National Museum of Ethnology Osakassa tutkimustyöni tukemisesta 1.10.2006 – 30.6.2007, ja erityisesti professori Hiroshi Shojia, Minami Makittoa ja informantteja.

Kirjallisuus

- Hirosaki Junko. Chugoku kikokusha Nisei sansei no shinro sentaku. *Ajia Yugaku (Intriguing Asia)* 2006:85:113-125.
- Inomata Yusuke. Manshu nogyo imin to chugoku zanryu nihonjin. In Chugoku zanryukoji no sakabi – owararanai sengo. *Ajia Yugaku (Intriguing Asia)* 2006:85:12-23.
- Ioria Iwao. Chugoku kikokusha shien shisaku no tenkai to mondaiten. In Chugoku zanryukoji no sakebi. Owararanai sengo. *Ajia Yugaku (Intriguing Asia)* 2006:85:75-86.
- Janhunen Juha. Manchuria. An ethnic history, The Finno-Ugrian Society, Helsinki 1996.
- Japan Times 1.2. ja 22.6.2007.
- Kiyoshima Chiharu. Osaka Chugoku kikokusha jiritsukenshu senta, YMCA. Haastattelu 20.4.2007.
- Komai Hiroshi. Foreign Migrants in contemporary Japan. Trans Pacific Press, Melbourne 2001.
- Kondo Atsushi. The development of immigration policy in Japan. *Asian and Pacific Migration Journal* 2002:11:4:415-435.
- Lee Hoon K. Korean migrants in Manchuria. *Geographical Review* 22:2:1932:196-204.
- Masterson Daniel M with Funada-Classon Sayaka. The Japanese in Latin America. University of Illinois Press. Urbana and Chicago 2004.
- Manchukoku no saigo. Senki kurassikusu. Shinjinbutsu 2003.
- McDowell Kevin. Japan in Manchuria: Agricultural emigration in the Japanese empire, 1932-1945. *Eras Journal*. School of Historical Studies at Monash University. Edition Five - November 2003. http://www.arts.monash.edu.au/eras/edition_5/mcdowellarticle.htm
- Minami Makito. Chugoku kikokusha o meguru haijo to hosetsu. Nihon to no kankei o chushin ni. National Museum of Ethnology, Osaka. Seminar paper "Imin to tomo ni kawaru chiiki to kokka". Osaka 27.3.2007.
- Osaka chugoku kikokusha center. Julkaisemattomat tilastot ja johtaja Nishimuran haastattelu 25.4.2007.
- Sien-Center. The support and communication centers for people returning from China. <http://www.sien-center.or.jp>
- Sneath, David (2003) 'Beyond the willow palisade: Manchuria and the history of China's inner Asian frontier', *Asian Affairs*, 34:1, 3– 11.
- Suleski Ronald. Northeast China under Japanese control: The role of the Manchurian Youth Corps, 1934-1945. *Modern China* 7:3:1981:351-377. <http://www.jstor.org/view/00977004/ap010027/01a00040/0>
- Tamanai Mariko Asano. Knowledge, power, and racial classifications: The "Japanese" in "Manchuria". *The Journal of Asia Studies* 2000:59:2:248-276.
- Tamanai Mariko Asano. Japanese war orphans and the challenges of repatriation in post-colonial East Asia. *Japan Focus*, August 13, 2006. <http://www.japanfocus.org/products/details/2195>
- Ward Rowena. Japanese-ness, multiple exile and the Japanese citizens abandoned in China. *Japanese Studies* 2006:26:2:139-151.
- Yamamoto Kei Ichi. Vapaaehtoisuustyöntekijän haastattelu 14.2.2007.
- Young Louise. Japan's total empire. Manchuria and the culture of wartime imperialism. University of California Press. Berkeley and Los Angeles 1999.

Haastattelut:

12 japanilaista paluumuuttajaa Kiinasta, marraskuu 2006 - toukokuu 2007 Osakassa ja Kobessa.

Moved towards midnight's sun – The Italian community in Turku

Paolo Di Toro Mammarella

In Turku, southern Finland, they have sunset around midnight, during summertime. It looks like a strange wonder, for Italian tourists hanging around up here. But if we forget about temporary visitors' impressions, we may try to imagine as, after many years, probably even the long-term Italian residents haven't got such familiar with that one yet. It's surely a beloved thing, no doubt, same way as they appreciate the high standard of life conditions in town. But Italian sun, for most of them, has never been forgotten, anyway.

In front of the main entrance of "Trattoria Romana" restaurant, owned by Ulderico De Sanctis, all visitors can see the figure of a fatty man, smiling, surrounded by the three-colored Italian flag, indicating with a funny face towards the inside tables. Founded in December 2000, with 15 employees

Paolo Di Toro Mammarella, Master of Sociology, University of Urbino, Italy. Vice-director and managing editor of "Abruzzo nel Mondo", monthly magazine distributed to Italians living abroad. Now Visiting Researcher at the Institute of Migration, Turku, Finland dealing with his research topic "Young generations and new patterns of emigration. The Finnish-Italian case".

working in there, in such few years "Trattoria Romana" flew to be one of the most popular place in town, offering to the increasing number of visitors the typical courses of Italian cuisine. Mister De Sanctis, living in Turku since 1985, after managing for many years another restaurant, with this one has finally made his life-time dream come true, "marking" his definitive integration in a place that gave him two children and many other satisfactions as well. But this is just a simple view of that little "piece" of Italy transplanted in the extreme north of Europe, so far from the traditional destinations of migration.

After the economic crisis of early 1990's, Finland – whose territory is a bit larger than Italy's but whose population corresponds only to the 9% - had a great restoration mainly thanks to the driving force of flourishing forest industries and, above all, to the highly advanced technological companies. Nowadays the whole country looks to work so fine in reducing to world minimal rates the social marginalization problems.

After Helsinki, second main town of the country is just Turku, the former Finnish capital. Turku is a very old cultural center, representing a good pole of attraction

thanks to its highly developed tertiary and commercial sectors. But if we go examining the municipality archives, we see that among 7540 foreigners living permanently in town, Italians are only around 120. Even being such a modest number, it had a significant increase (more than 50%) after Finnish joining to European Union. In this sense, the Turku's case reflected the whole country's tendency, where we observe that Italian residents increased from 546 in 1996 up to 1545 in 2005 (*Statistics Finland*). The most of them, actually, are concentrated in the Helsinki area, that looks to be the most attractive place for job opportunities.

First signs of Italian emigration in Finland can be found already at the end of 16th century, when there are many traces of the presence of Italian mercenaries among Swedish troupes (Luigi de Anna, "Storia degli Italiani in Finlandia – Il Seicento", Il Circolo, 1995). But the long run war between Lutherans and Catholics brought a lot of these soldiers serving the Swedish Kingdom to hide their origin, often modifying surnames just to make it harder any possible discrimination for their Catholic background. This, of course, made it much more complicated the nowadays research of historians. During 18th

century, after religious conflicts conclusion and after the loosening of contrasts among Lutherans and Catholics, the "Great North" routes were opened back again. Despite the magnificent Court of Stockholm was the most favored one by all sorts of immigrant, even Finland and (mostly) Turku were quite popular. The prestigious Academy of Turku, founded in 1640, started to be a growing destination for a long list of Italian Masters and Architects, followed by peddlers and craftsmen (Luigi de Anna, "*La Vecchia Accademia di Turku. Un luogo di incontro tra la cultura italiana e quella finlandese*", Settecentone, 1989). During 19th century we observe a significant increase of Italians in Finland. Even if it's impossible to speak about a relevant flux of people, anyway, we can underline the constant growth of this flow, which reached its peak at the end of the century (J. Suolahti, "*Le relazioni culturali tra l'Italia e la Finlandia*", in "*Finlandia*", 1969).

The most important happening in this century for Finns was the passage from the Swedish Kingdom to Russia, whose huge dominion was extended to Finland in 1809. Being a part of the immense Empire of Tsars, Finland was involved into the impressive traffics of Russia, becoming a popular destination for lots of traders, artists and craftsmen, a lot of which were Italians. Many persons started to look at Turku as an important stop on the Saint Petersburg destination, the great capital of the Empire. The migratory flux was slow but progressive, laying on the Stockholm-Saint Petersburg route: it was never such popular

as the great moves of Italians towards Germany or South America, but anyway it went through a gradual consolidation during the new 20th century (Luigi de Anna, "*Storia degli italiani in Finlandia – Il XIX Secolo*", Il Circolo, 1996). Thanks to some important families as Tanzi-Albi, Battilana and Casagrande, Italians were able to introduce in the Finnish market some new products, as the nowadays' ice cream. These families moved in with original commercial ideas, destined to become an important part of the economical structure of the town.

Professor Luigi de Anna, living in Turku since 1973, is the head of Italian language and culture department at the local University, which took in 1920 the inheritance of the ancient Academy. De Anna distinguishes among the first traditional flux of Italians, familiar blocks immigrated at the beginning of 20th century and able to keep a strong connection with original language and culture, to a second flux, moved in Finland after the Second World War. If in the first case there were entire blocks of family coming and bringing with them all their long time traditions, in the second case the most were individuals arriving alone and going to create a new family context only after marrying a Finnish citizen. In this case we have the constitution of multicultural families, with bilingual children. Comparing to mono-cultural blocks of pioneers, it was much easier to integrate in the local context, learning the language faster for everyday life issues. The last flux of Italian immigrants, according to De Anna, is represented by people

(mostly young ones) coming after the mid of 1990's, later than Finnish access to EU. After moving in for studying or working, some of them decided to stay permanently. Even in this case the decisive element to determine an effective introduction in the local context was the fact of marrying a Finnish citizen.

De Anna identifies just in the good integration of Italians of Turku the main reason of the weak cohesion among Italians themselves living up there. The Catholic Church, whose local parish was founded in 1926, for many years played this important role, favoring cooperation among first generations of Italian immigrants and helping them to conserve strong bonds with their traditions as well. After the Second World War, following the same tendency observed in Italy, Catholic Church gradually started to lose this social function, and this provoked a gradual separation of second generation of Italian immigrants from their native land. In this way, except that some language, food traditions and old grandfather's memories, very few has been left about Italy to second and third generations. The absence of real meeting points for Italians of Turku represents a further confirmation about that lack of cohesion.

Because of the absence of a great migration flux from Italy to Turku, the presence of Italians never followed a specific scheme, bringing to a good integration with locals and to the lack of relevant cases of prejudice and discrimination. Except that particular figure that De Anna defines "transitional Italians": people usually working for Italian companies, mainly in the boatyards, that stay in Finland

only for short periods, without being interested in understanding local language and habits. In these cases, even if it was quite rare anyway, they had some critical episodes with locals. But the figure of "transitional Italian" generally is so far away from such cases as Stefano Glorioso's one, owner of a small gastronomy at Turun Kauppahalli. 46 years old, living

in Turku since 1991, Stefano's history reflects for many ways the typical Italian path at this latitudes: moved in to follow his Finnish girlfriend, only after a couple of years, and mainly thanks to the highly flexible local bureaucracy, he was able to start a new commercial activity that assured new and unexpected ways out in this town. For Stefano, Ulderico and many

others, Turku has brought wealth, job, new families, defining a "sui generis" pattern of emigration, almost untouched by all troubles that affected Italians all around the world. A happy and satisfying immigration, we can say, even if, we guess, also the "oldest" Italians of Turku still need to keep an eye on that strange wonder of midnight sun.

Kysely sukujuurista:

Hyvä lukija,

Olen kehittelemässä projektia, jossa yriitetään DNA-tutkimusta hyväksi käyttäen selvittää 1600-luvulla Delawaren alueelle Uuteen Ruotsiin muutaneiden sukuyhteyksiä nykypäivän ihmisiin, niin Suomessa kuin Pohjois-Amerikassa. Samalla tämä liittyy yhden tunnetun vanhan suvun, johon itsenäisyysjulistuksen allekirjoittaja John Morton kuului (Marttinen, Mårtensson) sukuyhteyksiin. Pyydän ystävällisesti asiasta kiinnostuneita ottamaan yhteyttä allekirjoittaneeseen. Erityisesti olen kiinnostunut tapauksestanne silloin kun teistä tai perheenjäsenistä on olemassa DNA-testi, varsinkin jos tiedätte itse kuuluvanne johonkin Delaware-ajalta olevaan sukuun. Myös tapaus, että tiedätte jonkin tällaisen vanhan suvun jäseniä, auttaisi merkittävästi tutkimustani. Kaikki antamanne tieto on luottamuksellista, vain sukuhistorian selvitykseen, eikä tietoja luovuteta kenellekään ulkopuoliselle. Vastaukset mieluummin allaolevaan sähköpostiosoitteeseen.

Inquiry on the family roots:

Dear reader,

I am planning a research project, which utilizes the DNA study methods to find out information on the relationship between the old 1600's Delaware colonists in New Sweden and the present Finnish Americans and Finns in general. This project also deals with the family roots of the famous John Morton, the signer of the Declaration of independence in 1776, who had the Delaware colonist ancestry (Marttinen, Mårtensson). Especially, if you already know your DNA markers, I am interested on your contact. Would you be so kind and write to me if you are a member of any of the old colonist families and their descendant. Also, if you know someone who might belong to these families, would you please tell their address. All the information you deliver to me is strictly confidential and only for genealogy research purposes, not available for any outsider.

Avusta kiittäen,

Thank you,

Auvo Kostiainen, Professor of General History
University of Turku, 20014 Turku, Finland

tel. +358-2-3335235, fax +358-2-3336560; home +358-2-2424510, +358-405174313

See also:

Department page: <http://www.utu.fi/hum/historia/yh/english/index.htm>

Private homepage: <http://users.utu.fi/aukosti>

Tourism study <http://www.tourismuninet.org>

The Variety of Migration Streams – Examples around the World

Elli Heikkilä

The Fourth International Conference on Population Geographies was held in 10-13 July 2007 in the Chinese University of Hong Kong, Hong Kong. There were 170 participants from over 30 countries and they were representing different scientific disciplines, but mostly population geographers.

Professor C. Cindy Fan, University of California, Los Angeles, USA, had the keynote speech on the theme “The Migrant and the Household: Understanding China’s Floating Population”. She told that the level of urbanization in China was 21 percent in 1982 but it grew to 43 percent in 2006. The volume of inter-county migration was in the 1990 census 33 percent but it had increased up to 41 percent in the 2000 census. Temporary migration in inter-county migration had increased in volume from 46 percent in the 1990 census to 74 percent in the 2000 census. One phenomenon has been the decrease of permanent migration and when in 1990 census a half of the migration was permanent it was only a one quarter in 2000 census. Fan pointed out that the number of floating population is thus increasing all the time: according to statistics there were 30 million people in this category in the early 1980s, 150 million in 2005 and the forecast shows 200 million population in 2015. As she puts into slogan

“there is nothing as permanent as temporary migration”.

Usually the floating population gets so-called 3D-jobs (dirty, dangerous, difficult). Fan raises the question about discrimination of migrant children how migrant families have no money for fees to local schools. When looking at countryside there is low cost of living but cities have more income possibilities. Jobs are not, however, permanent and many times part-time basis. Left behind children is a problem and children are taken care by one parent or grand parents. Migrants from the cities send remittances to the rural areas for example for new housing. The burning issue this moment is the question will rural migrants stay in the city or will they return back to the countryside?

Professor Graeme Hugo, the University of Adelaide, Australia, had the presentation dealing with Asian Skilled Migration to and from Australia: Patterns and Policy Implications. He said that earlier there was more family migration than skilled ones. One of the defining features of the new global migration has been the increasing tempo of the search for global talent and the accelerated flow of skilled workers between nations. Foreign students from Asia are an important pool of migrants who can move first temporary but the

staying can turn to be permanent in Australia. He also uses the term temporary return back migration which means coming and going between countries. The reasons are economically connected in return for a while phenomenon.

Ph.D. Candidate Natsuko Chubachi, Queen’s University, Canada, was talking about Post-war Immigration from Japan to Canada: Its Reasons, Characteristics and Meanings. The study data covered 61 interviews of Japanese people living in Canada. Before moving many of them visited Canada several times until they decide to become an immigrant and also they go back to Japan regularly after they immigrate. They came to Canada, often influenced by somebody who recommended Canada as a place to live. Urban/rural metaphors also often appear in their discourse to describe their immigration, regarding Japan/Canada as urban/rural. More women tend to immigrate to Canada than men. Although their emigration can be seen as a rebellion against Japanese tradition, it can also be read as a reconstruction of their traditional life course. For example, some female interviewees decided to immigrate to Canada to get married to a Canadian, being tired of the traditional life course imposed on them in Japan.

The Fourth International Conference on Population Geographies was held in 10–13 July 2007, Hong Kong

International Geographical Union, Commission on Population and Vulnerability, the members of steering group. From the left: Professor Jianfa Shen, Hong Kong, who was the chair of organizing committee of the Fourth International Conference on Population Geographies, Hong Kong, Professor Daniel Joseph Hogan, Brazil, Professor Brenda Yeoh, Singapore, Research Director Elli Heikkilä, Finland, Professor Gunnar Malmberg, Sweden, Professor Allan M. Findlay, Scotland (Chair) and Professor Paul Gans, Germany.

The Commission members organized special session series in the Conference and for example Brenda Yeoh and Elli Heikkilä were organizers for Love and Mobility in the Time of Globalization -sessions including around 15 papers around the world.

FINNFEST ASHTABULA OHIO

Vuoden 2007 FinnFest USA järjestettiin 26–29.7. Ashtabulassa Ohiossa, suomalaisten siirtolaisten vanhalta asuinseudulla Erie-järven rannalla. Järjestäjien mukaan noin 4000 ihmistä osallistui tilaisuuksiin neljän päivän kuluessa. Joukossa oli myös runsaasti Suomesta saapuneita vieraita. Juhlien pääpaikka oli Kent State University. Ohjelmassa oli 65 luentoa, useita elokuvia, konsertti ja muuta musiikkia sekä picnic Erie-järven rannalla. Siellä ohjelmassa oli suomalaiseseen tapaan eukonkantokilpailu ja saappaanheittoa.

Koskettava oli päätösjuhla sunnuntaina Edgewoodin hautausmaalla. Se oli täynnä Suomen lippuja, sillä suomalaisten haudoille oli pystytetty pienet Suomen liput.

Siirtolaisuusinstituutista mukana juhlassa olivat Olavi Koivukangas ja Jouni Korkiasaari.

Jouin tietokoneen ääressä Siirtolaisrekisterissä oli jatkuvasti asiakkaita. Lisäksi Jouni piti luennon aiheesta ”Amerikansuomalaiset tänään”. Olavin esitelmän aiheena oli Siirtolaisuusmuseo Seinäjoella ja kesällä 2006 Siperian suomalaisten jalanjäljille tehty matka. Tämän mielenkiintoisen matkan päätarkoitus oli tutkia olisiko mahdollista saada v. 1879 Siperiaan Härmästä viedyn rangaistusvangin Matti Unkurin talo Siirtolaisuusmuseoon Seinäjoelle. Samoihin aikoihin, kun Matti Unkuri vietiin Siperiaan, hänen veljensä lähti siirtolaiseksi Yhdysvaltoihin. Siperian matkan luentoni kuulijoiden joukossa oli henkilö, jonka isoäiti oli Unkuri Ylihärmästä. Olen nyt saattanut tämän henkilön yhteyteen Siperian sukuhaaran kanssa.

Asuimme Jouin kanssa aivan juhlapaikan vieressä olevassa Linda ja John Riddellin kodissa. Lindan

molemmat isovanhemmat ovat lähtöisin Nurmosta (Isak Sippola 1896 ja Kaisa Malkamäki 1900).

Linda soittaa harmonikkaa ja John laulaa. He ovat perustaneet äskettäin toimintansa aloittaneen Ashtabulan Suomalaisen Kulttuurikeskuksen. Heidän saunansa eteisestä ja autotallista löytyi Isak Sippolan vanhoja työkaluja, mm. käyrävartinen viikate, jotka he lahjoittivat Seinäjoen Siirtolaisuusmuseolle.

Evijärveltä 1950-luvulla Ashtabulaan muuttanut Hellevi Nurkka (os. Pahkakangas) lahjoitti Siirtolaisuusmuseolle Suomesta tuotuja esineitä, Siionin kannel-kirjan v. 1909 ja vanhoja voi- ja ruoka-astioita.

Myös hänen tyttärensä Liisa Nurkka-Kalinovski lahjoitti suuren määrän vanhoja amerikansuomalaisten työkaluja farmiltaan, joka oli nyt hänen omistuksessaan.

Kaikkiaan esineitä kerätyi 22 kpl, ja ne kuljetettiin Suomeen matkatavaroina ilman lisäkustannuksia. Luovutin nämä arvokkaat esineet Siirtolaisuusmuseolle Seinäjoella 27.8. museon tukiyhdistyksen hallituksen kokouksen yhteydessä, ja tapahtuma sai hyvää huomiota tiedotusvälineissä.

Seuraava FinnFest pidetään Duluthissa heinäkuussa 2008. Näillä juhlilla on

tärkeä merkitys suomalaisten siirtolaisten ja heidän jälkeläistensä Suomi-tietoudelle ja kulttuuri-identiteetille. Juhlat ovat foorumi, jolla Suomesta tulevat vierailijat voivat tavata lyhyessä ajassa suuren määrän amerikansuomalaisia. Suomalaisten jälkeläiset ovat kiinnostuneita juuristaan, ja siksi Siirtolaisrekisterin mukanaolo FinnFest -juhlilla on tärkeätä.

Teksti: *Olavi Koivukangas*
Kuvat: *Jouni Korkiasaari*

Tori on FinnFest-tapahtuman sydän.

Jouni Korkiasaari palvelee sukututkijoita.

Linda ja John Riddellin koti sijaitsee juhlapaikan vieressä. Kuvassa myös Olavi Koivukangas.

Linda ja John Riddel ovat perustaneet v. 2006 avatun Ashtabulan "Finnish-American Cultural Centerin".

Fairportin Suomalaisen Siirtolaismuseon on suunnitellut arkkitehti Hank (Heikki) Penttilä, jonka juuret ovat Kausisilla ja Soinissa.

Heikki ja Hely Perttu Fairport Harbourissa ovat tulleet Ylistarosta v. 1963. Ajatus siirtolaiseksi lähtöön tuli sodan jälkeen Amerikasta tulleista paketeista.

Miellyttävän iltapäivän vietimme Linda Nurkka-Kalinovskin farmilla. Sieltä löytyi paljon esineitä Seinäjoen Siirtolaimuseoon. Edessä Jakob Nurkka (4 v.) ja Roy Nurkka. Vas. Hannu Roivas, Liisa Nurkka ja aviomies Daniel Kalinovski (isä puolalainen, äiti mustajalka-intiaani), sitten Hellevi Nurkka (os. Pahkakangas), joka on tullut Evijärveltä 1950-luvulla. Oik. John ja Linda Riddell kädessään Suomen lippu.

Ari ja Sirpa Aho ovat kotoisin Turusta ja asuvat Derbyssä, CT. Ari Aholla on suomalaisia saunoja markkinoiva yritys. Sirpa Aho on tutkija monikansallisessa Unilever-yhtiössä.

Tuliaisiksi Siirtolaisuusmuseoon Seinäjoelle saimme matkalaukullisen vanhoja esineitä, joista osa oli peräisin Suomesta.

Lahjoitukseen sisältynyt käyrävartinen viikate on kuulunut v. 1896 Nurmosta lähteneelle Linda Riddellin isoisälle Isak Sippolalle (vas.). Alla Isa-kin vaimo Kaisa Sippola, hänkin Nurmosta.

Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskus

Markku Mattila

Kesän merkittävin asia on ollut muutto uusiin toimitiloihin. Muuton syynä olivat ennen kaikkea alakertaa koskeneet tilajärjestelyt, joilla raivattiin tilaa Valtion polttoainekeskuksen saapumiselle vuokralaiseksi Terästaloon. Siitä syystä Seinäjoen kaupunki osoitti aluekeskukselle uudet tilat Terästalon toisesta kerroksesta. Käytösämme on nyt kolme työhuonetta sekä aineisto- ja kirjastohuoneet ynnä varastotilaa. Uudet tilat sijaitsevat Siirtolaisuusmuseon tilojen yhteydessä.

Muutto tietenkin – kuten aina – merkitsi paljon puuhaa, tavaroiden pakkaamista, järjestelyä ja läpikäyntiä. Toivottavasti tästä ”inventariosta” on jatkossa meille hyötyä.

Kesäkuun alussa pantiin käyntiin siirtokarjalaisten asettumisesta Pohjanmaalle luotaava muistitiedon keräys. Tarkoituksena on tuottaa muistitietoon pohjaava arkistoaines, joka käsittelee esimerkiksi sitä, miten siirtokarjalaiset uuteen kotipaikkaan asettuivat, miten juurruttiin, oliko ja millaista kulttuurista vuorovaikutusta, koti-ikävä ja menetetyt Karjalan muistamista, evakkouden kokemusta ja sen merkitystä omalle elämälle. Tätä muistitietoaineistoa voidaan jatkossa hyödyntää tutki-

mustarkoituksiin ja toisaalta vaikkapa julkaista sen pohjalta jonkinlainen tekstikokoelma.

Vaikka evakkoja on tutkittu jonkin verran, niin evakoiden kokema uudelleen asettuminen, juurtuminen ja sopeutuminen on vielä tutkimuksen välineillä kuokkimaton sarka. Ja sanomattakin on selvää, että evakkoutta koskevan muistitiedon tallentaminen on jo itsessään tärkeää: kyse on Suomen historian nopeimmasta ja laajimmasta muuttoliikkeestä. Muistitietokeräys tukee myös omalta osaltaan Siirtolaisuusmuseon hanketta saada aikaan evakoihin keskittyvä näyttely.

Tietoa keräyksestä on levitetty paikallisten Karjala-seurojen ja sanomalehtien välityksellä. Ilmoituksia on levitetty myös paikallisten kirjastojen kautta. Tiedotusvälineet ovat olleet kiinnostuneita, sillä minua on haastateltu sekä Pohjanmaan radioon että Ruotsin suomenkieliseen radioon. Lisäksi kävin puhumassa keräyksestä Alavuden karjalaisten kesätapahetymässä.

Tänä kesänä Kortesjärven kunnalla on ollut avoinna Sukukamari-niminen näyttely. Näyttelyä kootaessa aluekeskukseen oltiin yhteydessä. Toimitimme sinne sekä alkuperäisaineistoa lainaksi että ko-

pioita kokoelmamme valokuvista. Paikalla on ollut myös siirtolaisuuteen liittyvän kirjallisuuden myyntinäyttely. Vierailin Kortesjärvellä heinäkuun lopussa tutustumassa näyttelyyn, joka osoittautuikin oikein mallikkaaksi. Tässä yhteydessä en malta olla kehumatta myös Kortesjärvellä sijaitsevaa Suomen jääkärimuseota, joka mielenkiintoisine esineineen ja informatiivisine plansseineen on ehdottomasti vierailemisen arvoinen paikka.

Kesän kohokohtia olivat heinäkuun alussa Vaasassa pidetty Siirtolaisuusseminaari ja -juhla. Kaksipäiväisen tapahtuman ensimmäinen päivä oli varattu mielenkiintoisille seminaarialustuksille, toisen päivän ollessa varattu itse juhlalle. Voin lämpimästi suositella kaikille aiheesta kiinnostuneille osallistumista ensi vuoden tapahtumaan.

Iltojen pimetessä pikkujalaa kohden syksyä alkavat uudet hankkeet muotoutua. Tarkoituksena on tehdä yhteistyötä mm. Etelä-Pohjanmaan korkeakoulu yhdistyksen kanssa. Nämä suunnitelmat ovat kuitenkin vielä sen verran kypsyttelyasteella, että niistä ei vielä tässä yhteydessä enempää.

Oikein hyvää alkavaa syksyä!

Kansainvälinen, monitieteinen FinnForum VIII -konferenssi pidettiin 15.–20.6.2007 Ruotsissa, Eskilstunassa

Kahdeksas FinnForum konferenssi järjestettiin Eskilstunassa 17-20 kesäkuuta. Eskilstuna on yhdessä Västeråsın kanssa vahvimpia suomalaiskeskuksia Ruotsissa.

Aikaisemmat konferenssit on vuodesta 1974 lähtien järjestetty Yhdysvalloissa, Kanadassa ja Suomessa. Järjestelyistä Eskilstunassa vastasi Jarmo Lainion johtama suomenkielen ja kulttuurin laitos Mälardalenin Korkeakoulussa. FinnForumın teemana oli "Transborder Contacts and the Maintenance of Finnishness in Diaspora". Osallistujia oli 77, pääasiassa Ruotsista ja Suomesta, ja myös Pohjois-Amerikasta ja eräistä Euroopan maista. On erittäin hienoa, että myös Ruotsin suomalaiset ovat tulleet vahvasti mukaan FinnForum yhteistyöhön. Konferenssin esitelmät olivat hyvin mielenkiintoisia. Toivottavasti ne saadaan julkaistua mahdollisimman pian.

Seuraava FinnForum järjestetään Kanadan suomalaisten vahvalla alueella Thunder Bayssa v. 2010. Eskilstunan FinnForumissa keskusteltiin siitä, että jatkossa tämä konferenssi voitaisiin järjestää esim. Saksassa, Englannissa tai jopa Australiassa. Suomalaisia siirtolaisia löytyy kaikilta mantereilta ja tutkittavaa riittää.

Konferenssin ennen ja jälkeen oli oheistapahtumia, joista merkittävin oli kolmen päivän matka Värmlannin suomalaisuudulle. Matkalle osallistui noin 30 henkeä, osa näistä suoraan Seinäjoelta tulleita Siirtolaisuusmuseon Tukiyhdistyksen jäseniä. Arviolta 12 000 suomalaista muutti 1500-luvun lopulta lähtien Keski-Ruotsin erämaihin, ja tämän merkittävän muuttoliikkeen jäljet näkyvät vahvana Värmlannin kulttuurimaisemassa ja kartalla tänäkin päivänä.

Professori Arnold Alanen, Madison, Wisconsin, on osallistunut kaikkiin kahdeksaan FinnForum konferenssiin.

Nuoremman polven tutkija tohtori Mika Roinila, Mishawaga, Indiana, esitelmöi suomenruotsalaisista Pohjois-Amerikassa.

VIII FinnForum konferenssin osallistujia Eskilstunassa, Mälardalenin korkeakoulussa.

Minulle tämä oli ensimmäinen käynti näillä vanhoilla suomalaisseuduilla ja tein mielenkiintoisia havaintoja. Yllättävä tieto oli se, että vuoteen 1964 asti Ritamässä Värmlannissa asuivat savupirtissä vanhat suomalaissyntyiset sisarukset, jotka tuona vuonna siirtyivät hoitokotiin pois metsien keskeltä ja lahjoittivat asuinpaikkansa kotiseutuyhdistykselle. Oli hienoa havaita, että vanhaa suomalaista rakennuskantaa on säilynyt metsien kätköissä. Toivon, että voisimme saada Värmlannista jonkun metsäsuomalaisten rakennuksen ”Ruotsin Raitille” Siirtolaisuusmuseoon Seinäjoen Kalajärvelle. Matkamme erinomainen opas Seppo Remes lupasi käynnistää etsinnän kun hän menee

seuraavan kerran syksyllä Värmlantiin. Jonkinlaisiksi aluksi Siirtolaisuusmuseon Värmlannin osastolle toin muutamia esineitä, jotka löysin tuhoutuneen suomalaisasumuksen raunioista.

Kokonaisuudessaan Ruotsissa vietetty juhannusta edeltänyt viikko oli todella mielenkiintoinen ja hyödyllinen kokemus. Tätä mieltä olivat myös Värmlannin matkalle osallistuneet Yhdysvalloista ja Kanadasta tulleet FinnForum konferenssin luennoitsijat puolisoineen. Kiitokset järjestäjille hyvästä konferenssista ja uusia ajatuksia antaneesta Värmlannin matkasta.

Olavi Koivukangas

Värmlannin Suomalaismetsiin tehdylle retkelle osallistunut joukko kuvattuna Puralan suomalaistalon portailla Rödåforsissa Värmlannissa.

Siirtolaisuusinstituutin ja Siirtolaisuusmuseon edustajat osallistuivat kesäkuussa Eskilstunassa Mälardalenin korkeakoulussa pidettyyn kansainväliseen FinnForum -konferenssiin. Siirtolaisuuskeskuksen/museon toiminnasta ja kehittämisestä kerroimme yleisölle kuvin ja sanoin. Samalla loimme uusia verkostoja. FinnForumissa saimme laajasti tietoa suomalaiseen siirtolaisuuteen liittyvästä tutkimuksesta eri maissa.

FinnForum -konferenssin päätteeksi oli järjestetty mahdollisuus osallistua retkelle Värmlannin suomalaismetsiin. Tukiyhdistys lähti mukaan lähes parikymmenen henkilön voimin. Matkanjohtaja Seppo Remes johdatteli reissaajat hyvin asiantuntevasti suomalaismetsien perinteeseen ja historiaan 1600-luvun kaskikulttuurista nykypäivään. Suomalaisasutuksen maisema muodostui mäenharjanteista ja laaksoista Torsbystä Östmarkin kirkkoa ja hautausmaata lähestyttäessä. Östmark palveli pitkään seudun ainoana kirkkona, mistä syystä asukkailta oli aihetta valittaa liian pitkistä kirkkomatkoista. Suomalaismetsien väestön kulttuurin ja perinteen havainnoija Carl-Axel Gottlund innostikin suosittamaan kolmen uuden kirkon rakentamista 1800-luvulla.

Pienen Rördåforsin kylän Røyänjärven päässä asunut Taneli Multiainen on antanut nimensä Multiaisenmäelle. Mainittakoon, että Tanelin asuinrakennus on Norjan puolella ja ulkokuusi Ruotsissa. Puraisten ja Hiljaisten suvun paikka on Purala. Tienoolla on mainio kahvipaikka ja toiminnassa oleva kyläkauppa. Svensk Andersberg eli ”ruotsalaisen Antin mäki” on suomalaisten antama nimi seudun erikoisuuden eli ruotsalaisen asukkaan perusteella.

Nykyään useat tienvarren taloista ovat asuttuja vain kesäaikaan. Vanhoista säilyneistä kulttuurihistoriallisesti hyvin merkittävistä asuinrakennuksista moni on savutupa. Levattnetissa toista kilometriä pitkän metsäpolkutaipaleen jälkeen saavutaan pieneen ja idylliseen metsäsuomalaistaloon, Ritamäkeen (otsakekuvassa), jossa asui Värmlannin suomalaisten jälkeläisiä aina vuoteen 1964 saakka. Bodil Nordqvist (Orainen) kertoi savupirtin historiasta, mm. murheen vuodesta 1856, jolloin kahdeksan Ritamäen perheen jäsentä kuoli kahden viikon sisällä punatautiin. Ritamäen pihapiiri lukuisine ulkorakennuksineen on hyvin säilynyt ja aito.

Värmlanninsuomalaisten huomattavimpiin henkilöihin kuuluneen Niittahon Jussin muistoksi on perustettu oma seura. Hän oli sekä kansanperinteen taitaja että aikaansa edellä oleva persoona. Jussi vieraili eläessään monesti Suomessa, mm. tasavallan presidentin juhlassa. Seudun toinen huomattava henkilö, jonka muisto elää yhä, oli Kaisa Vilhuinen, kuulu tietäjä ja kansanparantaja.

Puralassa meitä viihdytettiin tunnelmallisella musiikkituokiolla. Päätteeksi kaikui yhteislauluna ”Ack Värmeland du sköna”.

Mattilan tila on peräisin 1640-luvulta, talon mökkikylä oli majoituspaiikkanamme. Kävelymatkan päässä sijaitsi kulttuurihistoriallisesti merkittävän statuksen saanut Juholan suomalaistalo. Saimme tietoomme myös metsäsuomalaismökin, jonka siirtäminen Siirtolaisuusmuseon Ruotsin raitille Kalajärven rantaan saattaa olla mahdollista.

Mielenkiintoisen matkan jälkeen on esitetty lukuisia toiveita uudesta matkasta Värmlantiin.

Tellervo Lahti

Puralan suomalaistalo Rördåforsissa Värmlannissa. Alla olevassa kuvassa näkyy suomalaisen kansanperinteen vaikutusta esim. tuohikontti.

Siirtolaisuusmuseon kuulumisia

Siirtolaisseminaari ja siirtolaisjuhla

Siirtolaisuusmuseon Tukiyhdistys järjesti heinäkuun alussa Valtakunnallisen siirtolaisseminaarin ja siirtolaisjuhlan Vaasassa. Seminaarin teemana oli siirtolaisuus Suomen ja Ruotsin välillä. Luennoitsijat olivat alan huippuasiantuntijoita Ruotsista ja Suomesta; pääpuhuja oli professori Jarmo Lainio Mälardalenin korkeakoulusta Eskilstunasta. Seminaarin jälkeisenä päivänä vietettiin vuosittaista siirtolaisjuhlaa, jonka juhlapuheen piti suurlähettiläs Heikki Talvitie. Kii-tämme kaikkia seminaariin ja juhlaan osallistuneita sekä niissä esiintyneitä. Erityiskiitos Vaasan kaupungille ja kansliapäällikkö Anna-Maija Iitolalle sekä Vaasan yliopiston Levón-Instituutin johtajalle Jouko Havuselle.

Tukiyhdistys markkinoilla

Siirtolaisuusmuseota markkinoitiin kesällä myös Soinin ”Wanhan Ajan Päivillä” heinäkuussa ja Peräseinäjoen markkinoilla elokuussa tuhansille vieraille. Siirtolaisuuskeskuksen toiminnan esittelyn lisäksi teemana oli erityisesti Amerikan siirtolaisuus, jota havainnollistettiin siirtolaisuusvideoin ja -lauluin. Ulkosuomalaisparlamentin istuntojen yhteydessä Finlandia-talossa syyskuussa siirtolaisuuskeskuksen/museon toiminta oli esillä näyttelyssä. Markkinatapahtumien ja esittelyjen yhteydessä on edistetty siirtolaisuusmuseon verkostoitumista.

Hakalan talon pystytys

Hakalan Amerikan talon pystytys Peräseinäjoelle Kalajärven rantaan alkuperäisen suunnitelman mukaisesti aloitetaan lokakuussa. Tämä ensimmäinen Amerikan raitin rakennus saadaan näyttökuntoon ensi kesään mennessä.

”Amerikan aarteiden” lahjoittaja rouva Helmi Järvinen (oik.) ja projektipäällikkö Tellervo Lahti.

Syksyn näyttelyitä ja siirtolaisluentoja

Teräсталolla avattiin elo-syyskuun vaihteessa valokuvanäyttely ”Utopia, Sisu ja Uusi Alku”. Thomas Koivukangas on kuvannut Kanadassa Sointulan, Finn Sloughin ja New Finlandin näkymiä viime vuosien aikana. Thomas asuu Victoriassa British Columbiasa Kanadassa, hän ei ole sukua Olavi Koivukankaalle. Thomas Koivukankaan näyttely siirtyy lokakuun lopulla Peräseinäjoelta Vaasaan ja sieltä Turkuun jouluksi.

”Aarteita Amerikasta” -näyttely on yhä esillä. Suomisen perheen esineistö siirretään ensi kesänä Hakalan taloon rakennuksen pystytyksen valmistuttua. Bob Kiskenin valokuvanäyttely suomalaissiirtolaisten rakennuksista USA:ssa jatkuu vuoden loppuun. Teräсталolla on esillä myös Titanic-näyttely sekä Ville Ritolan mitalit ja katsaus hänen saavutuksiinsa maailmalla. Sarjan ”Merkkihenkilöitä maailmalla – juuret Suomessa” aloittaa Jussi Björlingistä kertova esittely.

Siirtolaisaiheisia yleisöluentoja pidetään Teräсталolla kolmena lauantaina syyskaudella. Aiheita ovat Skandinavian metsäsuomalaiset, Ruotsin sotalapset ja Karjalan siirtolaisuus. Tilaisuudet järjestetään yhdessä Seinäjoen kansalaisopiston ja Peräseinäjoki-Seuran kanssa.

Tellervo Lahti

The Finnish ambassador to the United States, Pekka Lintu, visited the Institute of Migration on August 9th. He is very interested in Finnish Americans and their history.

Robert Schmid, President of Hibbing Chapter 14 of the Minnesota Finnish American Historical Society visited the Institute on September 5th. Pictured in front of the copy of the painting of Juho Rissanen of the Finnish American farm which R. Schmid donated to the Institute of Migration in 1992.

Uusi teos suomalaisen siirtolaisuuden historia -sarjassa:

Max Engman:

**SUUREN ITÄÄN
Suomalaiset Venäjällä ja
Aasiassa
512 s.**

Hinta: 25 €

Tilaukset:

Siirtolaisuusinstituutti
Linnankatu 61, 20100 Turku
puh. 02-2840440
fax: 02-2333460
<http://www.migrationinstitute.fi>
email: kirsai@utu.fi

Heli Sjöblom-Immala:

**UUTTA VERTA MAASEUDULLE;
Kainuun ja Varsinais-Suomen
maallemuuttajat ja yrittäjät
160 s.**

Hinta: 15 €

Uusi julkaisu:

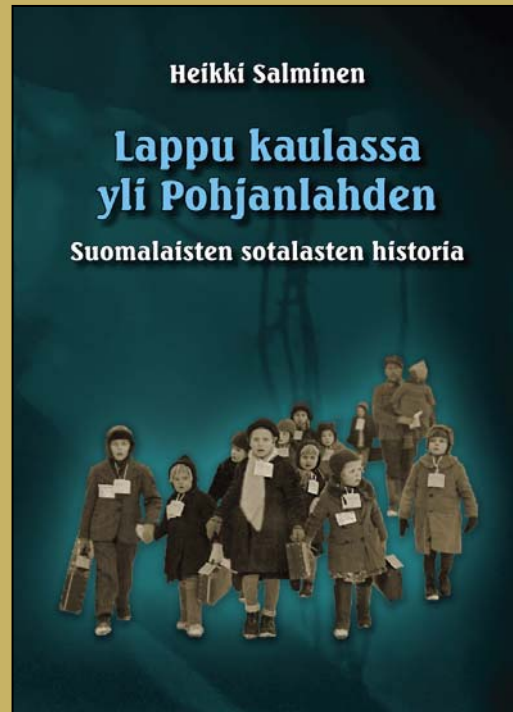
Heikki Salminen

Lappu kaulassa yli Pohjanlahden Suomalaisten sotalasten historia

Heikki Salminen tarkastelee suomalaisten sotalasten siirtoja Ruotsiin, Tanskaan ja Norjaan talvi- ja jatkosodan aikana alkaen joulukuusta 1939, sekä sotien jälkeisiä sotalasten palautuksia koteihinsa ja niistä aiheutuneita toimenpiteitä.

Tutkimuksessa valotetaan mm. Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa perustettujen lastensiirto-organisaatioiden syntyä, niiden toimintamuotoja ja mukana olleita toimijoita sekä sitä, miten lastensiirrot käytännössä kummankin sodan aikana tapahtuivat. Tarkasteltavana on myös suomalaisten lasten oleskeluaika Ruotsissa ja Tanskassa, sekä siihen liittyneet toimenpiteet Suomen, Ruotsin ja Tanskan viranomaisten taholta liittyen mm. sijoitusperheisiin, lasten koulunkäyntiin sekä muihin sosiaalisiin kysymyksiin. Suomesta lähetettiin myös sairaita lapsia hoitoa saamaan jatkosodan aikana ja heti sen jälkeen.

Omana erityisenä ryhmänään tarkastellaan Ruotsiin ja Tanskaan jatkosodan aikana yksityisesti siirtyneitä lapsia ja viranomaisten suhtautumista näihin siirtoihin. Teoksen anti ulottuu nykypäivään saakka, sillä sotalapsen ovat viimeisten vuosien aikana harjoittaneet aktiivista yhdistystoimintaa Suomessa ja Ruotsissa.

Tilaukset:

Siirtolaisuusinstituutti
Linnankatu 61, 20100 Turku
puh. 02-2840440
fax: 02-2333460
<http://www.migrationinstitute.fi>
email: kirsai@utu.fi
Hinta: 25 €